

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Texty bratří Čapků v Divadle Husa na provázku:

Ze života hmyzu a Dá-e-ka

Tereza Vaculíková

KATEDRA DIVADELNÍCH, FILMOVÝCH A MEDIÁLNÍCH STUDIÍ

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Tatjana Lazoráková, Ph.D.

Teorie a dějiny dramatických umění

V OLOMOUCI 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Texty bratří Čapků v Divadle Husa na provázku: Ze života hmyzu a Dá-e-ka* vypracovala samostatně, za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Olomouci dne

.....

Tereza Vaculíková

PODĚKOVÁNÍ

Zde bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomáhali se vznikem této práce.

Poděkuji především vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Tatjane Lazorákové, Ph.D. za profesionální vedení, podnětné připomínky, cenné rady a trpělivost, Mgr. Alenu Rajlichové z divadelního archivu Divadla Husa na provázku za poskytnuté scénáře a archivní materiál, uměleckému šéfovi Divadla Husa na provázku Vladimíru Morávkovi za poskytnutý rozhovor.

.....
Tereza Vaculíková

ANOTACE

Název práce: Texty bratří Čapků v Divadle Husa na provázku: Ze života hmyzu a Dá-e ka

Autor: Tereza Vaculíková

Katedra: Katedra divadelních, filmových a mediálních studií

Fakulta: Filozofická

Vedoucí práce: doc. PhDr. Tatjana Lazoráková, Ph.D

Clíčová slova: Ze života hmyzu, Dá-e ka, Divadlo Husa na provázku, Vladimír Morávek, Jiří Jelínek, Aneřka Kubátová, Karel Čapek

Tématem práce jsou dvě inscenace v brněnském Divadle Husa na provázku uvedené v rámci projektu *Projekt Čapek (Čapkové) na provázku*. Předlohou se staly texty bratří Čapků, ze kterých v roce 2013 vznikly inscenace *Ze života hmyzu- Oh! Jaká podivná!* (reflexe Vladimír Morávek) a *DÁE KA aneb PSÍ KUSY ó HAF!!* (reflexe Jiří Jelínek a Aneřka Kubátová). Autorka se zaměřuje na analýzy výchozích textů her bratří Čapků *Ze života hmyzu* a textu Karla Čapka *Dá-e ka ili život -t n te*.

Cílem bakalářské práce bude na základě komparace literárních předloh a inscenačních tvarů postihnout základní rysy dramaturgického i inscenačního přístupu k textovým předlohám bratří Čapků, a to zejména v tématické a motivické struktuře, kompozičních postupech a jazykové slově.

V rámci práce bude diplomantka vycházet kromě textů literárních předloh, také z odborné literatury, z divadelních scénářů sledovaných inscenací, z recenzí, audiovizuálních záznamů a vlastní divácké percepce. Práce bude obsahovat soupis literatury a pramenů, poznámkový aparát a obrázkovou přílohu.

ANNOTATION (v angličtině)

Title: Lyrics Čapek brothers in The Goose on a String Theatre: Pictures from the Insects' Life and *Dá-e ka*

Author: Tereza Vaculíková

Department: Department of Theatre, Film and Media Studies

Faculty: philosophical

Supervisor of the thesis: doc. PhDr. Tatjana Lazová, Ph.D

Key words: Pictures from the Insects' Life, *Dá-e ka*, The Goose on a String Theatre, Vladimír Morávek, Jiří Jelínek, Anežka Kubátová, Karel Čapek

The theme of this work are two inscenations of *Husa na provázku* theatre in Brno (čGoose on a String Theatreč), released as a part of šProjekt Čapek (Čapekové) na provázkuč, based on Čapek brothers works: *Pictures from the Insects' Life ó OH! What a Spectacle!* (directed by Vladimír Morávek) *DÁŤE KA aneb PSÍ KUSY ó HAF!!* (directed by Jiří Jelínek and Anežka Kubátová). I will aim for analyses of original writing of Čapek brothers play Pictures from the Insects' Life and Karel Čapek's *Dá-e ka* ili život čteně.

The goal of this bachelor diplom work is to find out what the dramaturgical and inscenational approach to Čapek writings is, based on comparison of their writings and iscenations derived from them, looking closer on thematic and motivic structure, composition ways and language part.

In this diploma work as a source I will use original author literature, academic literature, theatre scripts of concerned plays, critiques, own perception and audiovizual records. The work will contain list of literature used and sources used, notice apparatus and picture addition.

OBSAH

ÚVOD	7
1. Divadlo Husa na provázku a Vladimír Morávek	9
2. Předchozí Morávkovy projekty v Divadle Husa na provázku	14
3. Projekt Špek (Špekové) na provázku	21
3.1 Ze života hmyzu o OH! Jaká podívaná	25
3.1.1. Analýza dramatického textu Špek	26
3.1.2. Inscenování tradice hry <i>Ze života hmyzu</i>	31
3.1.3. Komparace dramatického textu a scénáře	33
3.1.4. Inscenování představení Vladimíra Morávky	35
3.2 Dá-e ka aneb psí kusy o HAF!	42
3.2.1. Analýza špekova prozaického textu	43
3.2.2. Komparace špekova textu s divadelním scénářem	45
3.2.3. Inscenování představení Jiřího Jelínka a Anetky Kubátové	47
ZÁVĚR	49
PŘÍLOHY	51
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
Prameny	56
Literatura	58
Internetové zdroje	58
Použité fotografie a grafické obrázky	59
Jiné přílohy	60

ÚVOD

K této práci mě inspirovalo zhlédnutí představení *Ze života hmyzu ó OH! Jaká podivná!* uvedená v Divadle Husa na provázku, které mě natolik zaujalo svou poetikou, že jsem ho opakovaně navštívila a nakonec se rozhodla na toto téma napsat svoji bakalářskou práci.

Inscenace je součástí projektu s názvem *Projekt apek (apkové) na provázku*,¹ který je tetralogií skládající se z inscenací - *Hordubal, Trapná muka, Ze života hmyzu ó OH! Jaká podivná!* a *Dá-e ka aneb psí kusy ó HAF!!*, zařazená do repertoáru od jedné tyčité sezony Divadla Husa na provázku,² a to v rámci uvádění tematických, vícedílných projektů. Na projektu se podílela především režisérka Jan Mikulášek, Anetka Kubátová a Jiří Jelínek, Jan Antonín Pitínský a Vladimír Morávek, umělecký ředitel DHnp, který stojí za vznikem jimi zmíněných tematických vícedílných projektů, ve kterých se odráží jeho poetika. Nejen zde, ale i v mnoha dalších směrech, se Morávkova poetika rozchází s poetikou DHnp. A právě rozdílnost názoru na inscenování zpracování a ohlednutí se za minulými projekty Vladimíra Morávka (*Sto rok kobry, žena na provázku a Perverze v letech*), a to nejen v DHnp, ale i v jiných divadlech, je jedním z témat této práce.

Hlavním záměrem této práce je vytvořit komplexní analýzu dvou posledních inscenací uvedených v rámci *Projektu*, a to inscenace *Ze života Hmyzu ó OH! Jaká podivná!*³ v režii jimi zmíněného Vladimíra Morávka a inscenace *Dá-e ka aneb psí kusy ó HAF!*,⁴ na které se režijně podíleli a herecky spolupracovali - duo Anetka Kubátová a Jiří Jelínek. Tyto inscenace byly uvedeny do repertoáru divadla v roce 2013 a jsou v programu do dnešních dnů (roku 2014). Před zaměřením se na jimi zmíněné inscenace se pokusím stručně charakterizovat dva předchozí díly

---

¹ Dále jen *Projekt*.

² Dále jen DHnp.

³ Premiéra inscenace v DHnp 12. dubna 2013.

⁴ Premiéra inscenace na Sklepní scéně v DHnp provázku 8. února 2013.

tetralogie a vnést je do celkového konceptu práce. Jedná se o inscenace *Hordubal (ach, st l, fídle, sv tlo a sloup)*⁵ a *Trapná muka*.⁶ K analýze, nejen těchto dvou inscenací čerpám z denního tisku, odborných periodik a elektronických zdrojů, jako jsou Mladá fronta DNES o Brno, RozRazil, Divadelní noviny, Právo, Svět a divadlo aj. U elektronických zdrojů se jedná především o recenze a kritiky. K inscenacím *Ze života hmyzu o OH! Jaká podivná!* a *Dá-e ka aneb psí kusy o HAF!*, které jsou hlavním tématem práce, vycházím navíc z dramatického textu knihy *Ze života hmyzu* bratří Čapků a prozaického textu knihy *Dá-e ka ili život – t n te* Karla Čapka.

Př zpracováním dramatického textu *Ze života hmyzu*⁷ do inscenované podoby tvořím v celkovém konceptu *Projektu*, prolog s názvem *Ze života Hmyzu o OH! Jaká podivná!*. Zde se zaměřím na analýzu dramatické předlohy bratří Čapků a inscenované tradici tohoto dramatického textu. Pro tyto záležitosti jsem čerpala z Databáze divadelního ústavu⁸ a archivu Národního divadla Praha, kde jsou dostupné informace o všech inscenovaných úpravách *Ze života hmyzu*, od počátku vzniku dramatického textu v roce 1922, až do současnosti (roku 2014). Dále se zaměřuji na komparaci dramatické předlohy a dramaturgické úpravy podle Vladimíra Morávka. Komparaci vytvořím na základě scénáře získaného z archivu DHnp. Dalším podkladovým materiálem mi bude rozhovor se samotným režisérem inscenace.

Intermezzo tvořím v celém *Projektu* poslední inscenace *Dá-e ka aneb psí kusy o HAF!*. V rámci komparace se budu zabírat scénářem (z archivu DHnp) vytvořeným Anetkou Kubátovou a Jiřím Jelínkem a prozaickým textem Karla Čapka, s názvem *Dá-e ka ili život – t n te*⁹. V následující části podkapitoly bude analýza samotného prozaického textu Karla Čapka. Poslední část diplomové práce

---

⁵ Premiéra inscenace v DHnp 6. března 2010 a derniéru měla tamtéž v září roku 2013.

⁶ Premiéra inscenace v DHnp 1. a 2. dubna 2011 a derniéru měla tamtéž v září roku 2013.

⁷ APEK, Josef a APEK, Karel. *Ze života hmyzu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1958.

⁸ Virtální studovna [online]. Databáze a online sluffby Divadelního ústavu. [citováno 2014-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://vis.idu.cz/Productions.aspx/>>.

⁹ APEK, Karel. *Dá-e ka: ili život – t n te*. 1. vyd. Praha: Albatros nakladatelství pro děti a mládež, 1994.

bude v nována inscena nímu p ístupu Aneflky Kubátové a Ji ího Jelínka. P i analýzách obou sledovaných inscenací budu vycházet i z vlastní divácké reflexe.

1. Divadlo Husa na provázku a Vladimír Morávek

eský divadelní autor mnoha scéná a úprav dramatických d l Vladimír Morávek se narodil 9.dubna 1965 v Moravském Krumlov a pozd ji se s rodi i a sourozenci p est hoval do Bruntálu, kde vystudoval gymnázium. Ve t etím ro níku svého studia na bruntálském gymnáziu založil se svými spolufláky divadelní krouflek. Zájmová innost v kroufku ho natolik nadchla, fle si podal p íhlá-ku na Janá kovu akademii múzických um ní v Brn , obor inoherní rellie,¹⁰ kam byl v roce 1984 p íjat.

Po studiu na brn nském JAMU, v zá í roku 1989, získal postgraduální stipendium ve form angafilmá v poloprofesionálním, experimentáln koncipovaném studiovém divadle ó Divadle na provázku, které v té dob bylo sou ástí Státního divadla v Brn .¹¹

Od po áte níh aktivit sdrufení avantgardního divadla (podzim 1967) stáli v ele pedagog a dramaturg Bo ivoj Srba, rellisérka Eva Tálská,¹² rellisér Zden k Pospí-íl nebo dramaturg, pedagog, teoretikem a p ekladatel Petr Scherhauser, kte í si zakládali na interaktivní spolupráci.¹³ Um leckou innost za ali provozovat v nedivadelním, sklepním prostoru nacházejícím se v Procházkov síni Domu

---

¹⁰ HULEC, Vladimír. N ME KOVÁ, Lucie a TICHÝ, Zdenek. *Vladimír Morávek: U nás nudou neum etc.* 1. vyd. Praha: Prafský scéna, 2004. ISBN 80-86102-20-3.

¹¹ Sdrufení DHnp v roce 1969 bylo donuceno vypustit ze svého názvu HUSA, po zásahu cenzury. Jelikofl to v tehdej-í spole nosti evokovalo symbolický význam/satiru, nap íklad "(Gustav) Husák na provázku" apod. Tato cenzura trvala do po átku roku 1990, kdy se do názvu navrátilo slovo HUSA, a tak se divadlo op t jmenuje **Divadlo Husa na provázku**.

¹² Zakladatelka divadelní -koly Studio D m v Brn .

¹³ DVO ÁK, Jan. *ESKÁ DIVADLA; divadla studiového typu*, Divadelní ústav v Praze 1, 1980.

um ní.¹⁴ Základem sdružení byla menší profesionální skupina doplněná velkými
poetickými externími spolupracovníky. Avantgardní divadlo se vyznačovalo,
netradičním přístupem k dramaturgii,¹⁵ nevyčleněným přístupem k herectví a stísněným
sklepním prostorem, kde byla možnost variabilního pohybu s hlediči. Velký
důraz byl kladen na podstatnou komplexnost přístupu k divadelnímu dění a
přízvučný prostor k dané inscenaci. Nepravidelný a flexibilní prostor poskytoval
možnost hraní v jakémsi duchu kolektivnosti a intimnosti, diváci v hlediči měli
blízko nejen k sobě, ale i k hercům.

Poetiku Divadla na provázku do té doby ovlivňovalo vedení, které na poli
tohoto divadla působilo i reflexivně a prosazovalo inscenace vytvořené na principu tzv.
nepravidelné dramaturgie. Vysvětlení pojmu nepravidelné dramaturgie, bylo
popsáno v PROGRAMU Státního divadla Brno. Soubor vyuffoval princip
nepravidelnosti pro vytvoření inscenačního díla, které nebylo ovlivněno
literární ani divadelní sférou, ale bylo založeno na angažovanosti, nejen dramaturga
a režiséra, ale celého divadla (diváky nevyjímaje). Celá poetika byla postavena na
tom, že vypovídala o skutečnosti, a ufl subjektivně ze strany divadelních tvůrců
nebo objektivně ze strany diváků.¹⁶

Tvůrci nechtěli tvořit v izolaci, nestránili se realitě, ale spíše naopak se jí
snáhali aspoň částečně dovést. Vyhledávali podstatu reality, prosazovali ji ve svých
dílech, čímž se chtěli přiblížit realitě samotné a přijít k tomuto světlu na kloubě.
Hledali texty, které nebyly určené pro divadlo (próza, non-fiction, poezie), což je
nutilo vytvářet vlastní scénáře. Dramatické texty hráli zcela výjimečně, a to jen
když do českého divadelního prostoru vstoupili noví autoři. Nechtěli ufl působit
v separaci a klidu od dění ve světě. Prostřednictvím inscenací chtěli projevit svůj

---

¹⁴ Afl do 5. září 1993, kde je otevřená nová nedivadelní plocha nacházející se v Domě pánů z Fanelu
na Zelném trhu. Od té doby se zde nachází Divadlo Husa na provázku a Centrum experimentálního
divadla.

¹⁵ Jinou dramaturgií bylo myšleno, že se pokoušeli režiséři zdramatizovat i neždramatizovatelné
texty, čímž se lišila od poetik jiných nejen brněnských divadel. Nezdramatizovatelný text byl
například, když chtěl Petr Scherhauser zdramatizovat jízdní řád, jak uvedl host Hyde Parku na,
T24, Vladimír Morávek dne 28. března 2014.

¹⁶ OSŁZLÝ, Petr. *PROGRAM: Státní divadlo Brno*. Brno: Centrum experimentálního divadla. A3 6
40b.

názor na svět. Neutíkali před realitou do jiného světa, ale spíše naopak, snažili se poukázat na realitu takovou jaká byla (tzn. očtli divákovi sundat r flové brýle).
•Nepravidelností se snažili poukázat na nezávislost, nejen na dramatickém textu, ale i na pohybu herců a montážích. Montáž měly schopnost narušovat –ablonovité chápání témat a vtahovali diváka do děje hry. Inscenace nepřavidelnost vznikla interpretací divák, kteří vytvořili subjektivní názor na dané představení.¹⁷ Divadlo bylo přístupno novým a nevyzkoušeným alternativám. A jak podotýká současný editel DHnp Petr Oslzlý: „V Divadle na provázku jsme měli heslo:neexistuje slovo oňejde, vždy se musíme hledat cestu, jak to jde!¹⁸

Divadlo se stalo progresivní a populární scénou. V listopadu roku 1989 jeho popularita ještě více stoupla, a to tím, že jako jedno z prvních divadel v republice dalo prostor pro protesty proti tehdejšímu režimu. Hlavními organizátory byli Petr Scherhauser s Petrem Oslzlým, kteří pomáhali formulovat myšlenku vedoucí k rozšíření svobody a samotnému převratu. Je jen náhodou, že v této době velkých změn dostává v divadle angažmá Vladimír Morávek.

Po nástupu do tohoto alternativního divadla, v roce 1989, bylo Vladimíru Morávkovi svěřeno amatérské **Dětské studio**,¹⁹ které převzal po Zdeňkovi Pospíšilovi, který emigroval do Švýcarska v roce 1980.²⁰ První inscenace, kterou Vladimír Morávek s dalšími nazkoušel, byla vánoční hra *Komedie o narození* (folklórní hra o narození Ježíše Krista). Inscenace byla zpracována na motivy textu divadelního režiséra, dramatika a prozaika Jana Antonína Pitínského. Debutem Vladimíra Morávky v Divadle na provázku měla premiéru 20. prosince 1989. S uvedením folklórní inscenace se začal silně projevovat jeho styl nerespektování tradic divadla.

---

¹⁷ Petr OSZLÝ, *PROGRAM, Státní divadlo Brno*. Brno: Centrum experimentálního divadla Brno. A3 040b, s. 15.

¹⁸ T24. •Divadlo se nesmí stát jen zábavou• Petr Oslzlý [online]. Osobnosti na T24. [citováno 2014-04-8]. Dostupnost z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/120407-divadlo-se-nesmi-stat-jen-zabavou-petr-oslzly/>>.

¹⁹ řízené profesionálním uměleckým, pedagogickým a inscenacím programem.

²⁰ MACKOVÁ, Michaela. *Shakespeare a jeho inspirace a inscenace na Provázku*. Masarykova univerzita. Brno, 2011.

Dokázal přeformátovat příběhy z pohádkového světa do reality a naopak. Jeho jiný přístup k divadlu ho vedl a dodnes vede k tomu, že inscenuje události jako parafrázi nastolující subjektivní náhled na realitu. Inspiračním vzorem pro jeho osobitou poetiku se stala Eva Tálská, a to ve smyslu vykreslení reality na poli snového světa.²¹ K jeho osobité poetice mu také pomáhá prostor DHnp, který je architektonicky navrhnut stejně jako v Domě umění. Jedná se o otevřený prostor umožňující volný pohyb s hleděním i sjevitím tak, aby byl divák do dané inscenace vtažen a autenticky vnímal monolog nebo dialog herce. Herce potěbuje hlavně jako manekýny, které tvoří představitel jeho nápadů a choreografií. Má cit pro umleckou aktuálnost, nové tváře, pro nové formy a témata. Metody, které začal uplatňovat v rámci vedení Dtského studia, spočívaly v angažování lidí pro konkrétní inscenaci.

Světlinou z nich se pak rozloučil v okamžiku stažení inscenace z repertoáru. Tyto světlinou přebrala Eva Tálská do svého inscenačního projektu *Za devatero horami*. V roce 1991 se Dtské studio přejmenovalo na **Nedtské studio**, a to z důvodu, že tvořila úzká skupina starších lidí. Dtské studio nebylo již zaměřeno na děti ve věku od 13 do 15 let, ale na děti ve věku 14 až 18 let. V povolení době se ukázalo, že Nedtské studio bylo v Brně jediným divadelním studiem, které dokázalo reflektovat na problémy dospívajících takovým způsobem, který fascinoval nejen staré publikum. Divadelní seskupení Nedtského studia ukončilo svou činnost roku 1992, kdy se odehrála jejich poslední repríza inscenace *Pana a Netvor ili Pohádka pro o-klivé děti*. Vladimír Morávek se poté stal řádným režisérem, který začal spolupracovat s profesionálními herci v Divadle na provázku. První spolupráce s profesionálními herci byla inscenace *Park*,²² která byla uvedena ještě v Domě umění.²³ Po přestěhování do nového prostoru na Zelném

---

²¹ HLOŤKOVÁ, Hana. *Vladimír Morávek v Divadle Husa na provázku*, Masarykova univerzita. Brno, 2004.

²² Premiéra 18. června 1992.

²³ Vladimír HULEC, Lucie NĚMEKOVÁ a Zdeněk TICHÝ. *Vladimír Morávek: U nás nudou neuměte* (1. vyd. Praha: Pražský scén, 2004. ISBN 80-86102-20-3), s. 71.

trhu nastudoval inscenaci *Ubohá Rusalka ó Zvrácená pohádka*,²⁴ kde obsadil jak profesionální herce Provázku, tak i ředce Ned tského studia.

Další atypická premiéra se odehrála 17. února 1995. Na scéně divadla se odehrálo klasické drama s názvem *Mary-a*, z podtitulem *DHnp tragédie na Moravě v pět jednáních s proměnou*. Avantgardním výkladem tohoto českého venkovského dramatu, chtěl Vladimír Morávek ukázat opravou tvář venkova.²⁵ V následujícím roce po úspěšném uvedení *Mary-i* se Vladimír Morávek rozloučil s DHnp (na devět let). Odejít se rozhodl poté, co si začal uvědomovat, že jifi v tomto divadle pro něho není uplatnění. Z vlastní iniciativy začal psát dopisy do různých divadel po celé republice.

Kladněmu odpověděl i aři z Hradce Králové kam roku 1996 nastoupil do **mstského Klicperova divadla** na post umleckého ředce. Nastoupil do naprosto odlišně koncipovaného divadelního prostoru, který byl architektonicky vystavěn ve stylu klasické kukátkové scény, což ho poměrně omezovalo v jeho osobité experimentální poetice, na kterou byl zvyklý z DHnp. I když byl v tomto ohledu prostorově omezen, tak kladl důraz na abstraktní a sofistikované kulisy, které v jeho inscenacích tvořily symbolický význam. Jeho prvotinou v Klicperov divadle byla inscenace *Buldožer aneb Nakopnutá kára*, kde mu byl oproti předlohou text od Jana Antonína Pitinského. V Hradci Králové začal vytvářet **nový osobitý styl**. Jednalo se o **uvádění tematických, vícedílných projektů**, kdy mu byla inspirací práce Petra Scherhafera a Petra Oslzlého v DHnp (viz. kapitola 2 Předchozí projekty Vladimíra Morávka v Divadle Huse na provázku). Tyto tematicky ukotvené projekty byly tvořeny jednotlivými inscenacemi spojujícími v uvádění několikahodinových cyklů, které měly diváka dovést k poznání, a to poznání sama sebe nebo k poznání těchto druhých. Otevíral témata, která se jevila jako dávno zapomenutá a představovala podobu určitého ůmorálního kodexu. V Klicperov divadle uvedl projekty *Noci antilop*, *B h ochra uj Williama Shakespeara!*, *Velká tavba*, *echov ech m*, *Jiný kafe* a *Mefisto se dívá*. Funkci umleckého ředce v Klicperov divadle vykonával do roku 2005 a v tomtěfi roce se

---

²⁴ Premiéra 5. března 1993.

²⁵ HULEC, NĚMEKOVÁ, TICHÝ, *Vladimír Morávek ó U nás nudou neuměte*, s. 40-42.

vrátil do brněnského DHnp. Zde také nastoupil na post uměleckého šéfa a pokračoval v tradici uvádění tematických, vícedílných projektů.²⁶

2. Předchozí Morávkovy projekty v Divadle Husa na provázku

Vladimír Morávek se se svými tematickými, vícedílnými projekty, jak v Klicperově divadle, tak i v DHnp, snažil upozornit veřejnost na svůj experimentální náhled na dané dramatické texty, práci s jevištním prostorem, scénickou hudbu, inscenace a v neposlední řadě na jevištní pohyb herců. Tyto a jiné prvky mají společnou vizi, která pojednává o společenských a lidských hodnotách. Režisér Vladimír Morávek do nich vkládá svůj subjektivní pohled na svět a zaměřil se nad základními národními a existenciálními otázkami. Svě vize reprezentuje za pomoci celého hereckého souboru. Jde mu o vytvoření divadla "morálního neklidu".²⁷ Jeho snahou je zaměřit se na stránku vizuální a zároveň i na stránku dialogickou. Promluvy herců upravuje tak, aby byly divákovi 21. století blíže a vyjadřovaly jisté spojitosti s jejich osobní realitou. Z toho vyplývá, že mu nejde pouze o úpravu vzhledu scénografie (tuto složku divadla uplatnil zejména v DHnp, kde si klade za cíl odpoutat se od klasické kukátkové architektury a hledá nové možnosti otevřeného prostoru) a kostýmů, ale především se zabývá promluvami herců (vkládá nebo vypouští určité pasáže, a tím mění dané téma z hlediska dnešní doby). Další nepostradatelnou složkou inscenace je scénická hudba, na kterou je kladen velký důraz. Zvolená hudba je vždy velice hlasitá, sugestivní, dotváří atmosféru daného díla a vystihuje opodstatněnost jejího užití.

---

²⁶ HULEC, NEMEKOVÁ, TICHÝ, *Vladimír Morávek o U nás nudou neuměte*, s.42.

²⁷ ZÁVODSKÝ Vít, *šProvázeků uzavřel vlastní inventuru d jin.* TÝDENÍK rozhlasu, 26. ledna 2010, ro. 20, .5, s.18.

Takto koncipované inscenace byly uváděny v repertoáru samostatně a poté v několika hodinových cyklech, a to v divadlech, kde působil nebo působil Vladimír Morávek (DHnp, Klicperovo divadlo), dále na různých festivalech nebo na divadelních jevištích jiných divadel kam ho s danou inscenací pozvali.

Jeho inspiračním vzorem, ke vzniku mnohahodinových divadelních projektů byl jeho učitel Petr Scherhauser. Ten uvedl v 80. letech společně s Petrem Oslzlým v Divadle na provázku *Shakespearománii I. o III.*²⁸ Jednalo se o uváděné inscenace, na motivy díla albánského dramatika Wiliama Shakespeara, v několika dílných cyklech. Celkový koncept P. Scherhausera a P. Oslzlého byl rozvrhnut do tří částí, odpovídající třem etapám tvorby nejvýznamnějšího anglického dramatika. Úvodní inscenace a zároveň první část nesla název *Shakespeare I.*, jmenovala se *Veli enstva Blázni*²⁹ a byla poskládaná z úryvků textů autorova raného období (jako byly *Romeo a Julie*, *Sen noci svatojanské*, *Richard III.*, *Večer třeť králů* aj.). *Volné pokračování cyklu* byl *Shakespeare II.*, který byl uveden pod názvem inscenace *Lidé Hamletů*³⁰, tvořen ze Shakespeareových dramatických textů, které zahrnovaly druhé období autorovy tvorby (zejména tragédie, například *Hamlet* aj.). *Ukavka a bouře*³¹ byla inscenace, která tvořila závěrečnou část cyklu, tedy *Shakespeare III.* a byla tvořena montáží Shakespeareových her *Král Lear*, *Zimní pohádka* aj. Poprvé byly všechny tři hry uvedené v jedenáctihodinovém projektu *Shakespearomanie*³² jako jeden celek.³³

Jak jsem již uvedla, od roku 2005, působil Vladimír Morávek jako umělecký šéf DHnp, kam si přinesl z Klicperova divadla projekty do kterých vkládá vlastní poetiku. Projekty spoívají ve složení z více děl, které jsou tématicky ukotveny a

---

²⁸ Kříží, P. Jiří, *Perverze v děchách*. XANTYPA, leden 2010, ro. 16, .1, s. 104.

²⁹ Premiéru tato inscenace měla 26. března 1988.

³⁰ Premiéru tato inscenace měla 27. prosince 1990.

³¹ Inscenace měla premiéru 23. října 1992.

³² V rámci celkového uvedení, které se konalo z 25. na 26. září.

³³ Michaela MACKOVÁ. *Shakespeare a jeho inspirace a inscenace na Provázku* (Masarykova univerzita. Brno, 2011), s. 25.

tím dochází ke změně tradičního výrazu divadla a jeho herců. Do dnešních dnů má možnost uvést v DHnp tyto projekty:

První tematický, vícedílný projekt uvedený v DHnp se jmenoval *Sto rok kobry*, zaměřen na tvorbu ruského klasika devatenáctého století Fjodora Michajloviče Dostojevského a jeho tři nejslavnější romány jdoucí plynule za sebou. Tyto romány napsal autor na sklonku svého života. Projekt, který vznikl na základě Dostojevského textu, dle slov Vladimíra Morávky, má být projevem oživením naší svatby [...] a, jelikož se zabíral etickými i politickými problémy nastupujícího století. [...] Dostojevského romány trvají stovky hodin, zatím co na jevišti se děj musí zhustit jen do tří hodin.³⁴ DHnp tento projekt pojala jako dedikovaný počin zesnulému režisérovi Petru Scherhaufnerovi, spoluscénaristovi Janu Antonínu Pitínskému a jejich objevné inscenaci *Karamazovi*. Inscenace ve své tvorbě poukázala na karnevalový a dialogický charakter Dostojevského díla. A jak samotný iniciátor celého projektu *Sto rok kobry*, Vladimír Morávek, podotkl [...] jedná se o inscenaci zlomovou, jelikož v roce 1981, kdy inscenace vznikla, dochází k zásadnímu přelomu působení DHnp na veřejnost. Z divadelní poetiky se vytrácí odlehčená témata (zábavnost a grotesknost) a jsou nahrazena inscenacemi nastolující filozofické a etické otázky. Tehdejší společnost nechť la být oproštěná od reality, ale naopak chtěla mluvit o úzkostech, pocitech a frustracích tehdejších, soudobých Evropanů.³⁵

Celý projekt *Sto rok kobry* byl zařazen do repertoáru od roku 2003 do roku 2006 a obsahoval tyto inscenace. Celou tetralogii otevírala inscenace *Raskolnikov - jeho zločin a jeho trest*,³⁶ následoval *Kníže Myškin je idiot*,³⁷ *Babička* a *Stavrogin*

---

³⁴ ZÁVODSKÝ, Vít. *Morávek v dráždě Raskolnikov a smíliví Myškin*, TÝDENÍK Rozhlas 19. září 2004, ro. 17, . 18, s.4.

³⁵ TĚDOVÁ, Iveta. *Projekt sto rok kobry: inscenace Dostojevského románů v režii Vladimíra Morávky*. Masarykova univerzita. Brno 2011.

³⁶ Inscenace měla premiéru 19. prosince roku 2003 a derniéru 6. března 2009.

³⁷ Inscenace měla premiéru 12. ledna 2004, neustále je na repertoáru.

je *ábel*³⁸ a projekt byl uzavřen inscenací *Brat i Karamazovi: Vzsk í-ení*.³⁹ Dohromady tyto inscenace tvořily jakousi interpretaci dnešního duchovního světa. Význam tohoto projektu spočíval v tom, že ve chvíli, kdy se občanka zakousla do svého ocasu [...] tak vytvořila kruh, který se uzavřel a tudíž nebyl nikdy konec. Reflexivně tyto inscenace, v rámci projektu *Sto rok kobry*, se ujal sám Vladimír Morávek. Úpravy románových textů do dramatické podoby byly dílem Luboše Baláka (inscenace *Raskolnikov o jeho zločinu a jeho trest*), Josefa Kovalíka (inscenace *Kníže Myškin je idiot*), Petra Oszlého (inscenace *B si o Stavrogin je ábel*) a Petra Scherhaufera (inscenace *Brat i Karamazovi: Vzsk í-ení*). Veškeré tyto dramatické texty upravil pseudonymní autor René von Ludowitz,⁴¹ který zdůraznil porušení konvenčních pravidel.⁴² Velice výrazné instrumentální a vokální partitury se v celé tetralogii ujal hudební skladatel Petr Hromádka.⁴³ Strohou scénickou slofkou, veškeré inscenace, navrhoval a zrealizoval Jan Třetí páněk. Ten, ač na drobné stohování nábytku v jednotlivých inscenacích (středním prvkem se stával buď stůl či fidle),⁴⁴ zanechal jevištní prostor nezmanný.⁴⁵ Co se týče slofkou hereckého výkonu byly to, dle *Hospodářských novin*, š[...], výkony neuvěřitelně precizní.⁴⁶

Během zkoušení posledního dílu tetralogie vznikl další šminiprojekt, který nesl název *Kabinet Dostojevského o Noční rozhovory*. Jednalo se o diskusi

³⁸ Inscenace premiérována 23. října 2004 a derniéra se uskutečnila 10. května 2008.

³⁹ Inscenace měla premiéru 10. února 2006 a derniéru 9. května 2008.

⁴⁰ DHnp. *Sto rok kobry. Brat i Karamazovi: Vzsk í-ení*. METROPOLIS 2. února.2006, . 143, s. 14.

⁴¹ VONDRÁ EK, Lukáš. *Morávek v Dostojevský rve du-i i srdce z t la*. Hospodářské noviny, 20. ledna 2005, . 14, s. 10.

⁴² UHDE, Milan. *Morávek v Dostojevský*. Divadelní noviny, 2004, . 4, s. 10.

⁴³ Vít ZÁVODSKÝ, *Morávek v dráždívý Raskolnikov a smí líví My-kin*. TÝDENÍK Rozhlas 19. září 2004, ro . 17, . 18, s.4.

⁴⁴ Lukáš VONDRÁ EK, *Morávek v Dostojevský rve du-i i srdce z t la*. Hospodářské noviny, 20. ledna 2005, . 14, s. 10.

⁴⁵ ZÁVODSKÝ, *Morávek v dráždívý Raskolnikov a smí líví My-kin*, s.4.

⁴⁶ VONDRÁ EK, *Morávek v Dostojevský rve du-i i srdce z t la*, s. 10.

krouflek, do kterého byli pozváni diváci, kteří měli lístek z kterékoliv inscenace projektu *Sto rok kobry*. Byli pozváni k nočnímu posezení po představení a společně s pozvanými hosty rozebírali svůj vztah k Dostojevskému a ví e. Mezi hosty byli kupříkladu Petr Osolsob, Tomáš Hájek, Dominik Dukou aj. Na těchto posezeních vznikali oduševnělé debaty.

Vedle vzniklého miniprojektu byla uvedena celá tetralogie v mnohahodinovém (přesněji jedenáctihodinovém), tématickém celku a nesla název *Svlékání z kůže Bestiá podle Dostojevského*.

Další vícedílný projekt *fi ena na provázku* nebyl dokončen (z jakého důvodu nebyl dokončen, nebylo nikde publikováno). Uvedly se pouze dva díly z celého konceptu. První z uvedených inscenací se jmenovala *Věchny Shakespearovy fi eny* (reflexie Zdeněk Plachý)⁴⁷ a byla prvním noir dramatem. Následující inscenace vypracovaná v rámci tohoto celku se jmenovala *M j krásný svět (Zatím co v televizi běží Tři sestry od Čechova)*,⁴⁸ reflexie se ujal Vladimír Morávek a premiéra se odehrála v neklasickém prostoru zkušebny DHnp, které se říká „Zrcadlový sál“.

Vladimír Morávek uvedl v DHnp, jako další ze svých vícedílných projektů, trilogii *Perverze v věchách*, která vykonávala funkci jakési zprávy o pokrytectví, a to ve smyslu, že věcháchní říkají něco úplně jiného než si myslí.⁴⁹ V této trilogii se autor opíral o šmravnost věchách a polemizoval nad důležitou hledanou identitou malého, českého člověka. Dle slov Vladimíra Morávka š [„...] Organizačním do-él k tomu, že trochu lhát, trochu si zachovat důstojnost, jsou ty klíčové rysy věství [...]“⁵⁰ Jednalo se o pestrou sérii, scénických a jiných aktivit, které vznikly v rámci dvacátého výročí listopadové/sametové revoluce v roce 1989, zabývající se otázkou české identity (či české perverze). Hry popisovaly

---

⁴⁷ Premiéra inscenace se uskutečnila 15. března 2006.

⁴⁸ Premiéra inscenace se uskutečnila 29. května 2008 a derniéra 18. května 2010.

⁴⁹ HERZOVÁ, Barbobra. *Perverze, úsvit a je-t trocha svlékání z kůže*. ROZRAZIL, únor 2010, s. 31, s. 20-6-23.

⁵⁰ VACULÍKOVÁ, Tereza. [audio nahrávka] Rozhovor s Vladimírem Morávkem o Projektu špek (špekové) na provázku. Listopad 2013.

vývoj od 60. let, ať do současnosti. V rámci tohoto cyklu se objevovala taková hlasná jména, jako například Miloš Forman - jeden z nejvládnějších českých filmových režisérů, Václav Havel o významný český dramatik nebo Milan Kundera o známý český spisovatel.⁵¹ Celý projekt se otevíral inscenací odehrávající se v dobových reáliích 60. let. Byla to taková autentická retro podivná, aby divákovi navodila pocit nostalgie nebo pocit, jako by se v té době nacházel (i když tuto dobu mladší diváci neměli možnost zažít). Vladimíru Morávkovi byl v této inscenaci inspiračním vzorem stejnojmenný film *Lásky jedné plavovlásky*, který v roce 1965 režírovali jedni z hlavních představitelů české Nové vlny - Miloš Forman, Jaroslav Papoušek, Ivan Passer a Václav Třešňák, jako podobnoství doby, kdy všichni na něco vstoupili.⁵² Inscenace se jmenovala *Lásky jedné plavovlásky aneb Píběh ze 60. let*.⁵³ Druhým dílem v pořadí bylo nastudování textu dramatika Václava Havla,⁵⁴ kde se jednalo o cyklickou koláň jeho ůrozbraných osmnácti textů. Součástí zdramatizovaného textu, bylo i citování úryvků z knihy polského autora Mariusze Szczygielce, které vyústilo do zgroteskního⁵⁵ *Odcházení*. Tímto dílem navazuje na atmosféru normalizačního strachu a vytváří groteskovou férii o selhání, naději, pravdě a lásce v letech nazvanou *Cirkus Havel aneb Všichni jsme Laa* (podívaná o dvou dílech).⁵⁶ V roce 2009⁵⁷ vznikla poslední, závěrečná, metaforická inscenace o naději s názvem *eské moře*⁵⁸ (jedná se o ůchaňujícího

---

⁵¹ N MEC, Jan. *Deziluze lásky jedné plavovlásky. Vladimír Morávek se pustil do dalšího ambiciózního projektu*. RESPEKT, 3.-9. prosince 2007, ro. 18, . 49, s. 49.

⁵² VRBOVÁ, Barbora. *Perverze v letech n kolik poznámek ke genezi projektu í deník se zpěnou platností*. ROZRAZIL, 2008, . 6, s. 23 o 33.

⁵³ premiéra 16. listopadu 2007, hra je neustále na repertoáru.

⁵⁴ KUBÍ KOVÁ, Klára. *Forman s Havlem jedou k moři*. MF DNES: BRNO (příloha VÍKEND DNES), 14. listopadu 2009, ro. 20, . 266, s. 43.

⁵⁵ Barbora VRBOVÁ, *Perverze v letech n kolik poznámek ke genezi projektu í deník se zpěnou platností*. ROZRAZIL, 2008, . 6, s. 28.

⁵⁶ premiéra inscenace 11. listopadu 2008 a poslední uvedení bylo 12. května 2011.

⁵⁷ Vít ZÁVODSKÝ, *šProvázek ů uzavřel vlastní inventuru d jin*. TÝDENÍK rozhlasu, 26. ledna 2010, ro. 20, . 5, s. 18.

⁵⁸ premiéra inscenace 7. listopadu 2009, a poslední uvedení bylo 15. ledna 2011.

te a tady, který nutně potřebuje najít moře),⁵⁹ která byla výtkem z jedenácti her Davida Drábka. Pod všemi inscenacemi byl opět reflektivně podepsán Vladimír Morávek.

Uvedení divadelního maratónu celé trilogie se konalo 17. listopadu 2009, přesně dvacet let od sametové revoluce. Název tohoto kolektivního projektu byl *Forman s Havlem u moře aneb jsou dny, kdy svítá o něco dříve*.⁶⁰ Nedílnou součástí projektu byla výstava fotografií Jindřicha Třetáka a představení scénického díla *Mein Gott aneb fíjeme v Gotilandu*⁶¹ od Mariusze Szczygielce, které vyplňovalo prostor mezi jednotlivými inscenacemi částmi celého maratónu. Mimo to, zde byly zařazeny i jiné navazující doprovodné akce, jako například autorská písňová Jana Budaře, vystoupení beatboxera Ondřeje Havlíka apod.

Podmínkami zavřením celého šprovázkového projektu se staly diskuze *Kabinet Havel o české vize*. Jednalo se o rok trvající cyklus diskuzí. V rámci těchto diskuzí často padala jména jako Masaryk a Apek (z čehož vyplynul později *Projekt Apek (Apekové) na provázku*), kteří by se dali považovat za hlavní zdroje uvažování o naší identitě, a o tom odkud pocházíme.⁶² Prvním hostem *eské vize* byl i, mimo jiné, Václav Havel, který se účastnil desátého dílu s názvem *Úsvit v echách*, zabývající se ústředním tématem naděje a zklamání (tato diskuze se konala 19. listopadu 2009).

---

⁵⁹ VRBOVÁ, *Perverze v echách n kolik poznámek ke genezi projektu i deník se zpěnou platností*, s. 31.

⁶⁰ NAVRÁTILOVÁ, Barbor. *Divadlo oslaví revoluci maratónem*. SEDMIKA: Brno a Vyškov 12. listopadu 2009, ročník 1, číslo 31, s. 8.

⁶¹ Například *Nový nápad aneb Vlak ve vlaku českých dějin, Spor o smysl českých dějin, Vinnost trvá pět let aneb Sebevraždá v echách, Neustoupit tomu! aneb Procházka na Provázku, Kterak k objevení pravé podstaty Kabinetu Havel došlo*.

⁶² Tereza VACULÍKOVÁ, [audio nahrávka] Rozhovor s Vladimírem Morávkem o Projektu Apek (Apekové) na provázku. Listopad 2003.

3. Projekt apek (apkové) na provázku

V rámci tematických, vícedílných cyklů vznikl zatím poslední koncept Kabinet apek, z kterého vyplynul projekt *Projekt apek (apkové) na provázku*,⁶³ tetralogie tvořící jakousi cestu od nepoznání k poznání. Jedná se o reflexivně atypický projekt, jelikož se na něm podílelo pět naprosto rozdílných režisérů – Jan Antonín Pitínský, Jan Mikuláček, Vladimír Morávek a duo Anetka Kubátová a Jiří Jelínek. V předchozích projektech docházelo k reflexivnímu sjednocení inscenací pouze Vladimírem Morávkem. Impuls pro vznik celé tetralogie dali editel CED Petr Oslzlý, dramaturg Josef Kovalčík, umělecký šéf Vladimír Morávek, dramaturgyně Lucie Němcová, dramatička Sabina Macháčková a celkové umělecké vedení DHnp.⁶⁴ V rámci *Projektu* a spolupráce s předními odborníky na apka se pokusil organizační tým DHnp vyznat v impozantních dílech a dokázat aktuálnost dramatických textů Karla a Josefa apka, a to netradičním inscenacím zpracováním.

Projekt byl uváděn v repertoáru divadla od roku 2010 do dnešních dnů (do roku 2014 a stále bývá určité části celku: *Ze života hmyzu ó OH! Jaká podívaná!* a *Dá-e ka aneb Psí kusy ó HAF!!*). Tetralogie se skládala z inscenací, které byly na jevišti postupně uvedeny v pořadí *Hordubal (ach, stě, fůdle, sv tlo a sloup)*, *šTrapná muka*, *šDá-e ka aneb Psí kusy ó HAF!!* a *šZe života hmyzu- OH! Jaká podívaná!*. Souborné uvedení celého *Projektu* se konalo v pražském Divadle Archa ve dnech 21. a 23. dubna 2013 a neslo název *Taková slavnost!*

Prvním dílem celé tetralogie a startem celého *Projektu* byla předloha psychologického románu *Hordubal* (jedna z částí apkova noetické trilogie), který Karel apek napsal roku 1932. Spisovateli byla inspirací skutečná událost, o které napsal žurnalista Bedřich Golomberk s názvem "*Podkarpatská tragedie*" a uvedl ho 14. října 1932 v Lidových novinách. Žánr popisoval proces, probíhající

---

⁶³ Dále jen *Projekt*.

⁶⁴ VACULÍKOVÁ, [audio nahrávka] Rozhovor s Vladimírem Morávkem o *Projektu apek (apkové) na provázku*.

na Nejvyšším soudu v Brně, mezi Jurajem Hordubalem a Vasilem Maňákem.⁶⁵ Inscenace byla pojmenována *Hordubal (ach, st l, fiddle, sv tlo a sloup)*⁶⁶ a tvořila paradoxně poslední část, tudíž epilog/ finále v celkovém konceptu *Projektů*. Do dramatického scénáře této apokryfní novely *Hordubal* předsel dramatik Josef Kovalík, jenž se pomohl v režii drfel p edlohy.⁶⁷ Reflize se na této inscenaci podílel Jan Antonín Pitínský. Po dobu celé inscenace se nám vyjevovala skromná, minimalistická scéna, kterou si vzali na starosti výtvarníci Jan Tm pánek a Jana Prková⁶⁸ (viz. p íloha). Jan Antonín Pitínský zde skv le pracovale pracovale s n kolika málo rekvizitami (nap íklad plechová konev m nící význam) a flivly (voda, ohe) atd. Hlavní draz byl v inscenaci úprav kladen na herce,⁶⁹ a to p edevším na výraznou pohybovou stylizaci. Reflisér a jeho um lecký tým pojali tuto inscenaci rozli ným zp sobem, kdy p íb h rozd íli do dvou nestejn dlouhých a flánrov odli ných ástí. Celkovou podstatu inscenace vystihla v ta uvedená v programu: š lov k je p íli- složitý na to, aby m l jedinou tvá ů⁷⁰ První polovina inscenace probíhala v duchu takového baladického jednání, které p íná-elo adu sofistických jevi-tních metafor. V této scénérii se pohybuje Juraj Hordubal (Vladimír Hauser),⁷¹ který se vrátil z Ameriky do rodné podkarpatské vesnice, a vede zde sv j vnit ní monolog. Osm let je doba, po kterou nebyl Hordubal doma. Po návratu je sv dkem prom n, které se v rodné vesnici staly. Polana (Eva Vrbková nebo Andrea

---

⁶⁵ MARE EK, Lubo-. *Hordubal zahájí apokryfní cyklus*. Mladá fronta DNES (p íloha Víkend), 6. b ezna 2010, ro . 21, . 55, s .33.

⁶⁶ Premiéru m la 6. b ezna 2010 (sou ást celého projektu v pražském Divadle Archa 23. dubna 2013) a derniéru m la v zá í 2013.

⁶⁷ MARE EK, Lubo-. *Mezi dobyt看em a ko mi*. DIVADELNÍ NOVINY, 20. dubna 2010, ro . 19, . 8, s. 13.

⁶⁸ ZÁVODSKÝ, Vít. *apokryfní projekt na Provázku*. TÝDENÍK rozhlasu, 15. ervna .2010, ro . 20, . 20, s. 20.

⁶⁹ Lubo- MARE EK, *Hordubal zahájí apokryfní cyklus*. Mladá fronta DNES (p íloha Víkend), 6. b ezna 2010, ro . 21, . 55, s .33.

⁷⁰ ANOTACE, oficiálních stránky DHnp. *Hordubal (ach, st l, fiddle, sv tlo a sloup)* [online]. Divadlo Husa na provázku, program. [citováno 2014-03-25]. Dostupnost z WWW. <http://www.provazek.cz/web/structure/3.html?do%5BloadData%5D=1&itemKey=cz_13>.

⁷¹ HRDINOVÁ, Radmila. *apka i neznámého Havla uvedla Husa na provázku*. PRÁVO: Jifní Morava - Vyso ína, 14. dubna 2010, ro . 20, . 87, s. 16.

Burešová), jeho žena, se během této dlouhé doby stala milenkou Mařáka (Robert Mikuláš) a dělá s ním dítě. Hordubal v nečekaný návrat zpřesobí tragedii spáchanou na jeho osobu. Je zavražděn milencem Polanou. Tak končí první část inscenace.

Ve druhé části se jednolitý scénický obraz rozpadl do řady drobných anekdotických klipů,⁷² v nichž dochází k vyetřování Hordubalovy smrti a soudu s jeho ženou Polanou a milencem Mařákem. A jak podotkl Vladimír Morávek k této inscenaci: š[...]. Je to pozorování tragického konce člověka, který miloval. Miloval a prohrál vše. Bylo mu ublíženo, ukřivdno a on přesto v jakémsi patosu vlnosti (podobu Santa Clause na konci inscenace), tančí na hrob svých snů a ví, že ten život má cenu. Má cenu, jelikož tomuto člověku bylo mockrát ukřivdno, ale on se neprohřešil ničím jiným, než zoufalstvím. [...]o⁷³

Inscenace expoziční *Projekt*, která byla na jevišti DHnp uvedena jako druhá v pořadí, se zabývala apokalyptickou poázeňí noetickou literární tvorbou.⁷⁴ Jednalo se o kompilaci volně sdružených povídek, z kterých srší melancholie, ztížená světovou válkou a zabývající se otázkami lidské existence.⁷⁵ Jednalo se o sbírky *Bofí muka* (1917 byla první samostatnou knihou Karla Čapka) a *Trapné povídky* (1921). Uf v těchto apokalyptických prvotinách byl zjevný jeho charakteristický literární nádech s jazykovou obratností a invencí. Z obrovskou dávkou empatie a pohledem, texty zdramatizoval a posléze zrefletoval, a to v poměrně pevné masce groteskního flánu, Jan Mikulášek pod názvem *Trapná muka*. Inscenace měla premiéru

2. dubna 2011 (součástí celého projektu v pražském Divadle Archa 23. dubna 2013)

---

⁷² Tamtéž s. 16.

⁷³ VACULÍKOVÁ, [audio nahrávka] Rozhovor s Vladimírem Morávkem o Projektu Čapek (apokalyptické) na provázku.

⁷⁴ JÍRA, Jakub. *Čapka Trapná muka hraje od dubna divadlo Husa na provázku*. Zpravodaj Městské části BRNO 6. STŘED. červen 2011, ro. 6, . 6, s. 31.

⁷⁵ DOSTÁLOVÁ, Tereza. *Trapná muka aneb Čapek ne pro každého*[online]. RozRazil online. [citováno 2014-03-06]. Dostupnost z WWW: <<http://www.rozrazilonline.cz/clanky/595/-Trapna-muka-aneb-Capek-ne-pro-kazdeho>>.

a derniéru v září 2013. Jan Mikuláček vycházel ze žánru o duši jedince, který prostupuje jednotlivými povídkami inscenace. V atmosféře nekonkrétního, avšak v nepříjemného plynoucího času,⁷⁶ se jedná o obraz vědního flivota, ve kterém se občas dají katastrofy a někdy snad i zázraky. Lidé jejich osudy, které se mohou zdát trapné nebo naopak výjimečné se v časoprostoru protnou na křivce dnešního světa. Komorní ladná inscenace se snažila zachytit zejména atmosféru jednotlivých povídek, a to formou groteskních motivů s filozofickými úvahami nad lidskou existencí.⁷⁷ Postavy neustále na něco čekající, snad na zázrak. Jan Mikuláček se snažil divákovi ukázat v jediném intimním klimatu⁷⁸ svým osobitým způsobem, kolik odstínů má lidské trápení, bezútěšnost, zoufalství, naději i rezignace. Tvůrce však při drammatizaci chtěl (a také se jim to povedlo) zachovat věrohodnost v kontextu klasických textů.

Dvorní scénograf, Jana Mikuláková, Marek Čipin vytvořil ze surové projekce objekt

s jedenácti stísněnými pokoji (v pokojích se nacházel jen sem tam gauč, fiddle, nebo vbec nic), což umožnilo oválné zmnovění úhlu pohledu v jediném okamžiku (viz. příloha).⁷⁹ Byl to temný třetípatrový prostor, který mohl připomínat dům bez předního předlu, ale i zákoutí duše nebo místo k modlitbě. Občas se v něm jaké světlo rozsvítilo světlo, v nichž lidé na něco jiného a lepšího očekali. Někdy jsme mohli vidět pouze stínohru. Celá scéna byla jakási metafora křivky dnešního světa, kde lidé rádi nahlíží do cizích flivotů, aby se nemuseli zaobírat svými vlastními problémy.

V neposlední řadě dotvářelo celkový inscenační zážitek jedenáct herců alternujících příběhy těchto postav v jedenácti povídkách. Každý z protagonistů dokázal s přehledem ztvárnit nejméně dvě postavy. Výrazným líčením tváře na bílo,

---

⁷⁶ DOMBRAVSKÁ, Lenka. *čekání na konec čekání*. REFLEX. 5. května 2011, ro. 22, . 18, s. 60.

⁷⁷ Jakub JÍRA, *apková Trapná muka hraje od dubna divadlo Husa na provázku*. Zpravodaj Městské části BRNO 6. STŘED. červen 2011, ro. 6, . 6, s. 31.

⁷⁸ MAREK, Luboř. *Trapná muka: koncert emocí*. Mladá fronta DNES (příloha magazín Víkend). 9. dubna 2011, ro. 22, . 84, s. 35.

⁷⁹ JÍRA, *apková Trapná muka hraje od dubna divadlo Husa na provázku*, s. 31.

rudými rty a černě podmalovanými oči mají herci vytvářet jakési smutné klauny. Touto maskováním se sobě emocionálně. Výrazy se u mnohých protagonistů nily ve křeby.⁸⁰ Stylizované pohyby a místy nepřirozeně díky hercům, "rozvrkoané" účesy a prvorepublikové kostýmy naznačovaly, že se jedná o lidské panoptikum. Tyto výrazně stylizovaná gesta si Jan Mikulášek kladl za cíl, jelikož tak dvojnásobně přitahoval pozornost diváka na herce.

O čem vlastně byla inscenace *Trapná muka*? Jak jsem uvedla na začátku k této inscenaci, jedná se o expozici v celkovém *Projektu*. Je třeba před expozicí musí být epilog, což zde jiný dramatický text bratři Čapkové *Ze života hmyzu* (viz. v kapitole: 3.2 *Ze života hmyzu* a *OH! Jaká podivná!*). Když si tuto inscenaci dáme do kontextu celkového *Projektu*, mělo by nám to utvořit jakousi záhadnou lidskou duši a utvořit vztahovou vazbu s ostatními v čem, nikoli ufl pudov, jako na počátku v-eho období naší hmyzí existence. Samotné uvedení inscenace vyprávělo o záhadách lidské duše z pohledu Čapkovy filozofie a grotesknosti Jana Mikuláše. Pro celou inscenaci byla klíčová promluva postavy z povídky *ekárna*: š[...] tak t fiko a trapno, že a ekáte cokoliv, ekáte jen jediné - konec ekání a vysvobození z ekání. Tak t fiko, že ho se do káte, nem že ufl být krásné ani – astné, ale divné samo o sobě a jaksi smutné, bolestné tím v-ím ekáním a Nevím ani jak to íct. Každé vykoupení je takové - nikdy to není pravé – stí!!⁸¹

3.1 *Ze života hmyzu* - *OH! Jaká podivná!*

Ze života hmyzu je cynické, alegorické, komediální drama o t ech d jstvích. Bratři Čapkové (Josef a Karel) napsali toto dílo v době, kdy je třeba tvořili spolu. Po p e tení tohoto dramatu se nám otevírá nadčasové a neustále aktuální téma, snaží se vykreslit n které lidské vlastnosti a ukazovat kritický názor na soudobou společnost. Byl to takový zrcadlový odraz lidských charakterů, které se v naší společnosti nacházely a nacházejí. V každé době se najdou ko istníci, zaslepení

---

⁸⁰ MICHALICKÁ, Jana. *Jeví-tní báse podle Čapka*. Lidové noviny. 12. dubna 2011, ro . 24, . 86, s. 8.

⁸¹ Lenka DOMBRAVSKÁ, *ekání na konec ekání*. REFLEX. 5. května 2011, ro . 22, . 18, s. 60.

toužící po majetku, pyšní a povrchní omezení stejně jako individua zakládající si na rodině.

3.1.1. Analýza dramatického textu *Bratři Šapkové*

Dramatický text byl publikován v roce 1922. Komedijní drama se skládá z prologu, třech dějství a epilogu, který má dva konce pro režiséry (mohli si vybrat). Jeden je pozitivní a druhý je, v podtextu, apokalypticky kritický pro společnost. *Bratři Šapkové* zde uplatnili svůj kritický náhled na společnost. V dobovém kontextu bylo dílo považováno za vitalistické, tedy zaměřeno na přirodu a smyslové profity.

Text dramatu je jazykově velice bohatý, a to především v príměti, kterou vede hmyz s jiným hmyzem. Tím se nám otevírá celkové významní díla, které má fungovat jako nastavené zrcadlo lidstvu. Nesnaží se nám ukázat všechny lidské charaktery, ale pouze ty, které se v soudobé společnosti nejvíce vyskytovaly.

Prologem dramatického textu se otevírá celý dramatický text, kdy pro vodce celým dějem, Tulák, leží na lesní mytince a popisuje svůj subjektivní náhled na svět, a to z pozice tuláka flujícího na okraji společnosti. Do prologu vstupuje, postava Pedanta, zástupce civilizované společnosti, se sítí v ruce s ním lapá motýly na louce. Pedant potká Tuláka a v rámci dialogu vysloví kritická a urážlivá slova, ve kterých vyjadřuje náhled společnosti na tuláky jako je on. Tulák v celém dramatickém textu funguje jako filozof s kritickým, ale čistě zvláštním náhledem na společnost/hmyz, což je totiž člověk, který se dívá a žije.

Prvním dějstvím s podnázvem *MOTÝLOVÉ* je zaměřeno, jak sám název napovídá, na motýly, což by vznešené zástupce láskyplného přirodního cyklu. Po hlubším poznání těchto krásných tvorů z hmyzího světa zjistíme, že to jsou povrchní, bezcharakterní omezení a necitlivá individua, kterým je láska pouze slovem. Používají výraz *láska* a přitom neví, co se pod ním skrývá. Ze subjektivního pohledu si tuto společnost představují jako lidi v baru, kteří se rádi pobaví, seznámí se, ale v podstatě nikoho nepoznají, jelikož je toto zjevné znamení

povrchní. Stejn tak jsou v dramatickém textu vykresleni motýlové, co by povrchní tvorové, kte í mezi sebou vedou povrchní rozhovory. Jejich necitlivost spo ívá i v tom, že vidí náramnou legraci v utrpení druhých. Tulák ztratil zájem o motýlí vegetaci v okamžiku, kdy poznal zblízka její pravou tvář (je to jako u lidí první zdání klameš) a odchází z motýlího světa se slovy:

š[...] Uf je to pryč, ta strakatá havě lásky. [...] k smíchu ta honná vlna.⁸²

Poslední Tulákova slova v tomto jednání zní: šHahahaha, motýlové!⁸³

Pronesením tohoto výroku dává najevo, jak motýli opovrhují oproti zástupci, kdy se jich zastával, před postavou Pedanta, se slovy: š[...]zástupce láskyplného p řirodního cykluš.

Druhým důležitým s podnázvem KO ISTNÍCI se Tulákovi naskytá příležitost setkat se s různými podobnostmi n kolika hmyzími rodinami. Dříve, než se setká s první rodinou, narazí Tulák na Kuklu, která tvoří p řechody mezi jednotlivými podobnostmi rodin. Tato Kukla, v těchto p řechodech vykazuje různé hesla, jako například: š Celá země puká! Já se rodím!⁸⁴ apod.

Postupně se setkává se s těmi rodinami. První jsou Chrobákové, kte í si zakládají více na majetku, jak na citovém vztahu mezi sebou. Jejich vyplaná chloubka, o jejich majetku na kterém si zakládají, je kulíka, zatím co jejich soufítí je op edeno nevrávností, hařte ením a ned v rou. Jsou silní materialisti tí a místo budování vzájemné lásky, si utvo řili citovou vazbu ke kulíce, ke které promlouvají jakoby to byl jejich flivoucí potomek:

Chrobáka: šNá–skvoste!^š

Chrobák: šNá–flivote!^š

---

⁸² Josef APEK a Karel APEK. *Ze flivota hmyzu*1 (vyd. Praha: ORBIS, 1958). s. 57.

⁸³ Tamtéž. s. 66.

⁸⁴ Tamtéž. s. 24.

Zde je vidět jejich hlavní charakterová vlastnost - hamiflnost. Neradí se dít a nikdy nemají dost. Nastává okamžik, kdy se musí Chrobákovi rozdíl. Chrobák dá za úkol Chrobákové hlídat kuličku, když se vrátí, jenomže ona neposlechne a opustí domájeťe. Cizí chrobák vyuffije chvíli, když kuličku nikdo nehlídá, ukradne ji a prohlá-uje ji za svůj majetek.

Cvrkovi, na první pohled se jevící jako ideální rodina, starostliví mufl se stará o svou flenu prvorodičku. Jenomže ani tato rodina není ideální. Svůj pítbytek získali po smrti jiného cvrka, kterého seflral pták. Viděl náramný vtíp v tom, flen kdo jiný trpí a jim to přinese prospěch. Jednou se Cvrk rozhodne podívat se do okolí a nechá Cvrkovou samotnou, což se nejen jí stalo osudným.

Další ukázkou ōrodinného títstíō je Lumek a jeho ōdceru-kaō Larvika, která má neustále hlad a ve chvíli když nemá hlad tak se nudí. Lumek jako starostlivý otec dopává svému ōdátkuō hojnost jídla, rozmazuje jí a dítlá pro ni v-e, což jí na očích vidí. Lumek se snaží nakrmit Larviku v-ím co ve svít hmyzu najde. Na cestách za hledáním potravy vystopuje Lumek Chrobákovou a Cvrkovi, kteří jsou jím ōzavražděni,ō a tak se stanou ōhlavním chodem na Lumkovic jídelníčku.

Aby těch vražd ōnebylo málo,ō tak si na Lumkov Larvice pochutnává hladový Parazit, který se zpoátku tváří jako Lumk v pítel. Po návratu z lovu se Lumek nestačí ani vzpamatovat a Parazit seflral i jeho.

Tulák je v-oku, z toho co vidí, ale musí si neustále připomínat skutečnost:

š[...] vfldy je to jenom hmyz!^ō

Poslední dítství zaíná Tulákovým monologem, kterým kritizuje dítství předchozí, když je v-oku z toho co vidí, a to si myslel, flen ufl v tomto hmyzím svít vidí v-e. Přirovnává se ke-vábovi, který je také takový jedinec co sbírá co jiní nechají. Vysvítluje Kukle, flen lovík je součástí celku, podízuje se mu, a to

---

⁸⁵ APEK a APEK, *Ze flivota hmyzu*. s. 71.

lov ka napl uje. Pokud se v-ak jedinec nepod izuje a neuznává pravidla dané společností stává se z n ho tulák, nebo vybo uje a není sou částí celku.

Hlavním tématem a názvem posledního d jství jsou v-ak MRAVENCI, které zde brat i apkové p irovnávají ke stroj m, kterým záleží na jejich soudrřnosti a národu. A co nastane, kdyfl se utvo í takové společnosti dv ? Kafdá společnost up ednost uje tu svou a nastane VÁLKA! Válka mezi ervenými mravenci a flutými mravenci. Tulák se ocitá ve fabrice na výrobu zbraní, kde se mravenci z ervené společnosti p ípravují na válku. Zde se setkává se dv ma mravenci - infleury a slepým mravencem, který ve fabrice udává rytmus, p i výrob zbraní, po ítáním. Výjev mraven ího společnosti má vykreslovat jakýsi fanatismus celku a nesmyslnost p ípravy a vedení války.õ

Tulák odchází v -oku a beznad ji se slovy:

šAch, ty hmyze! Ty pitomí hmyze!õ⁸⁶

V epilogu s podtitulem flivot a smrt nám auto i nabízí dv alternativy pro ukon ení d je. Tulák se ocitá v naprosté tm a hledá sv tlo. Sv tlo zde metaforicky parafrázuje nad ji, kterou pot ebujeme, abychom mohli flít. V epilogu se stane zázrak flivota. Kukla se vylíhne a je z ní Jepice. Je paradox, fl e Jepice za ne zp vem a tancem oslavovat flivot, který nemá v jejím p ípad dlouhého trvání. Jí to v-ak v bec nevdá. Nejenom, fl e si dokáfl e uffít blafl eného flivota, dokáfl e je-t naklást vají ka a potom zem ít.

V õapokalyptickéõ verzi se objevují dva Slimáci, co by poslové smrti. Z dialogu, který mezi sebou Slimáci vedou, vyjde najevo, fl e dokud je lov k fliv, je legrace. Tulákovi zde kon í flivot. Celé drama kon í mimo hmyzí sv t, a to kdyfl se v lidském flivot objeví Teta a D evorubec a naleznou Tuláka mrtvého. D evorubec v rámci dialogu s tetou podotkne, fl e je to p irozený kolob h flivota. V tom okamfliku vchází do d je Třkoka, která velice slu-n pozdraví: šPochválen Pan....õ⁸⁷ a tená si uv domí, fl e ten flivot nebude moflná tak zkaflelý, jak se jeví z pozice

---

⁸⁶ APEK a APEK, *Ze flivota hmyzu*. s. 151.

⁸⁷ Tamtéfl. s. 168.

hmyzího světa. Mofná právě proto, na úplný závěr této alternativy konce, Dvorubec ekne:

šTMastný dobrý den.õ⁸⁸

Ve – astn j–í verzi konce Tulák nezem e a naslouchá dv ma Hlas , které k n mu proná–í slova o tom, že na ni em nezáleží pokud je lov k fliv. Tulák jim p itaká a dopl uje slovy šflivot je vlastn okamflik,...õ Obhazuje flivot na vzdory tomu jaký je, a i p es to, jak –patné charaktery se ve sv te vyskytují, je dobré flít. Tulák se po té probouzí a setkává s Drvo–t pem, který mu nabídne práci. Tulák nabídku p ijímá a odchází s Drvo–t pem do práce, kdyfl tu potkají Poutníka, který jim pop eje dobrého, krásného dne. Tulák a očelý sv tō mu p itaká:

šTMastný ó dobrý ó den!õ⁸⁹

Každý tená mohl sám sebe hledat v bloudícím Tulákovi, ale místo toho vid l sv j obraz nebo obraz své spole nosti v hav ti. Je pravdou, že od po átku vzniku této satirické komedie bylo napsáno mnoho nevlídných slov. Dle my–lenky Christiana Scince Monitor, kterému vydali láněk v severoamerickém k es anského deníku, se jedná o š[...]o–klivé, cynické a pesimistické drama, jemufi chybí pravda.õ nebo jak o tomto díle vydal anglický populární asopis Seffield Daily Telegraph láněk, ve kterém zazn la slova š[...] ukrutný, –pinavý kus symbolismu.õ a tak dále. Ale nebu me jen negativní. Dílo se do kalo i pozitivní kritiky, a to ze strany americké, která napsala š[...] bezpo et lidí rozpoznalo lov ka v té pok ivené grotesce a uv domil si, že je cosi o–klivého, ukrutného a nicotného i tam, kde není zvykem to hledat.õ Moje sympatie získalo dílo hlavn kv li výroku, který jednou jako proti smyslové tvrzení uflili brat i apkovéšKdo u erta vás nutí, abyste se ztotofl ovali s motýlem nebo chrobáky, cvr ky nebo mravenci i jepicemi?õ⁹⁰

---

⁸⁸ APEK a APEK, *Ze flivota hmyzu*. s. 168.

⁸⁹ Tamtéfl. s. 173.

⁹⁰ Tamtéfl. s. 14.

3.1.2. Inscena ní tradice *Ze flivota hmyzu*⁹¹

Podkapitola je zam ěna na inscena ní tradici dramatického textu *Ze flivota hmyzu*, a to od roku 1922 afl do sou ěsnosti (2014).

V bec poprv ě byl tento dramatický text uveden inscena n ě v sezon ě 1921/1922, p ěsn ě ji 4. února 1922 v repertoáru brn ěnského Národního divadla v reflii Bohu– ě Stejskala. Nebylo to poprv ě, co se Bohu– Stejskal setkal s dramatickými texty od této dvojce autor ě. M ěl jifl moffnost zinscenovat dramata od Karla ěapka, *Loupeflník* v roce 1920 a *R.U.R.* v roce 1921.

V ýznamné inscena ní provedení tohoto díla utvo ěil na ěnoh ě Národního divadla Praha, prozaik, básník, kritik a dramatik Karel Hugo Hilar. Scéná ě si vzal na starosti Josef ěpek, který p ěsobil v divadle od roku 1921 (do roku 1932), jako jevi– tní a kostýmní výtvarník.⁹² Inscena ní zpracování m ělo premiéru 8. dubna 1922 a derniéru m ělo 20. ějna 1924,⁹³ po devadesáti t ěch uvedeních.

Krátce po období druhé sv ětové války, 21. listopadu 1946 se tohoto alegorického dramatu ujal reflis ě i Jind ěich Honzl a Ji ěí Nesvadba, a to op ět na scén ěnohry Národního divadla Praha. Derniéru m ěla tato inscenace 23. dubna 1949.

V padesátých a za átkem ěedesátých let, je tato inscenace zpracována v regionálních divadlech, jako nap ěříklad Olomouc, Opava, Pardubice aj. Nov ě významn ěí provedení nastává, afl v polovin ě ěedesátých let, a to op ět v Národním divadle v Praze. Reflijn ě tento text zpracoval Miroslav Machá ěk. Dodnes se jedná asi o nejslavn ěí a nejvíce vzpomínanou adaptaci, která se do kala bezmála dvou set repríz. Zpracování je významné zejména díky scénografii Josefa Svobody, orchestrálnímu doprovodu pod vedením Karla Krautgartnera a hereckému výkonu

---

⁹¹ Virtuální studovna [online]. Databáze a online sluffby Divadelního ústavu. [citováno 2014-04-03]. Dostupn ě z WWW: <<http://vis.idu.cz/Productions.aspx/>>.

⁹² Archív Národního divadla Praha [online]. [citováno 2014-04-01] . Dostupnost z WWW: <<http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/josef-capek/>>.

⁹³ Tamt ěfl. [citováno 2014-03-28].

národního umělce Ladislava Peška, který ztvárnil roli Tuláka. Slavná éra začala 18. ledna 1965, v repertoáru se udržela pět sezon⁹⁴ a derniéru měla 16. dubna 1970.

Od derniéry v Národním divadle Praha v roce 1970, až do roku 2013 byla tato inscenace zpracována na několika scénách různých divadel v celé České republice. Mimo jiné, se v tomto období inscenace vrátila na jeviště Národním divadle Praha ještě jednou, a to v letech 1990 až 1993 v režii Miroslava Krobota.

Zatím poslední uvedení, toho dramatického textu má za sebou Brněnské experimentální DHnp a to v režii uměleckého šéfa DHnp Vladimíra Morávka. Inscenace provedení nese název *Ze života hmyzu - OH! Jaká podívaná!* a tvoří prolog v rámci projektu *Projekt apok (apkové) na provázku*. Premiéra byla 12. dubna 2013.

Do Národního divadla Praha se inscenace vrátí v novém tisíciletí, téměř po jednadvaceti letech, pod názvem *Ze života hmyzu*. Premiéra má proběhnout 5. a 6. března 2014. Zpracování dramatického textu bylo režijně svěřeno Danielu Týpínarovi,⁹⁵ jednomu z nejvýraznějších talentů mladé režisérské generace.

Divadelní adaptace tohoto dramatického textu nejsou jediný způsob jak je možné *Ze života hmyzu* interpretovat. V roce 1984 bylo toto drama upraveno pro rozhlasové vysílání pod režisérským vedením Jana Lormy. Hlavní roli Tuláka ztvárnil hlas známého národního umělce Rudolfa Hrušínského.

---

⁹⁴ Archív Národního divadla Praha [online]. Program činohry. [citováno 2014-04-01]. Dostupnost z WWW: <<http://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/6299?t=2014-06-08-14-00>>.

⁹⁵ Tento absolvent DAMU(2004), v oboru činoherní režie, získal v roce 2011 na festivalu České divadlo, cenu za inscenaci *Racek*, v kategorii druhá inscenace roku. Toto ocenění není jediné, který tento talentovaný režisér získal. V roce 2009 byl nominován na cenu Alfréda Radoka v kategorii *Ůhra roku 2009* a za hru *Kauze Salome*, uvedena v A studio Rubín. V roce 2010 byl nominován také na Cenu Alfréda Radoka ve stejné kategorii (*Ůhra roku 2010*) za inscenaci *Vojcek* v Divadle na Vinohradech.

3.1.3. Komparace dramatického textu a scénáře

Komparací povodního dramatického textu a scénáře zjistíme, že se dramatická předloha liší od scénáře v několika detailech, ale myšlenka, kterou má tato hra předat, zůstává zachována a napomáhá nám (lidem 21. století) dojít ke stejné katarzi, jako tená m v roce 1922. I když, mezi prvním vydáním textu a scénickým zpracováním Vladimírem Morávkem pro DHnp, uběhlo bezmála devadesát let, stačilo několik málo změn a podstata celého díla neztratila nic na aktuálnosti z pohledu dnešního světa. Dramatický text představuje charakter, zápletku, myšlenky a rozuzlení, které se i ve společnosti jednadvacátého století neustále vyskytují. V lidských charakterech nedošlo ke změně, spíše k uritému vývoji a posunuli se dál stejně jako lidstvo samo. Vladimír Morávek se pokouší daným způsobem poukázat na fakt, že se i v naší moderní společnosti nevyskytují jen povrchní, bezcitní, majetku chtiví a nevděční lidé, ale i lidé co si dokážou vážit života stejně jako Jepice a nahlídnout na naši existenci rozvážně, a filozoficky stejně jako Tulák.

Diferenciace si můžeme všimnout, už v úvodním prologu, kde Vladimír Morávek na opakovatelnost lidských charakterů upozoruje ve scénáři, a to množstvím představitelů Tuláka, kteří zde vystupují jako jedna postava v určité včkové etapě jeho života. Další rozdíl je v délce monologu, který vede tato postava na začátku povodního dramatické předlohy, kde vysvětluje vztah lidí k Tulákovi. Vladimír Morávek toto poselství zkrátil jen na to, že Tuláka představí a vysvětlí jeho roli pozorovatele v celém díle.

Další včtví odchylkou je vyobrazení postavy Kukly, o které je v dramatickém textu první zmínka v druhém dějství, ale ve scénáři je od prologu až po epilog nazvaný život a smrt. To samé platí pro postavy Lumka a Larvinky, které se též prolínají celým scénářem. Nakonec je otec Lumek seřfrán vlastní dcerkou Larvinkou, oproti dramatu, kde tuto vraždu spáchá jeho přítel Parazit. Morávek se zde snaží vystihnout vztah mezi dnešními mladými lidmi a jejich rodiči. Nastavuje zrcadlo společnosti, ve které si mladší generace neváží své starší, a je ochotna ji odepřít i finančně seřfrat.

Do prvního jednání s názvem MOTÝLOVÉ přidá Morávek postavy, které pojmenoval Sphinx Hemo a Emanuelo. Byly to motýlové, kteří fungovaly, jako postavy dokreslující autentičnost hmyzího světa. Ostatní postavy, které vystupují v dramatické předloze bratří Čapků, s malými úpravami zachoval. Nejvíce pozměnil konec jednání, čímž způsobil rozdílné vyznění celkového děje. Místo motýla Viktora umírá motýl Felix. Změnou děje se Morávek snaží poukázat na omladickou nerozvážnost a bezcitnost povrchních lidí:

Felix: Šclythie! Toufím po vás- vá-niv ! Chci s vámi- chci vás- úplně
v-echno s vámi chci...⁹⁶

Clythie: Š Ale prosím vás, chlapče... klidě! Snad byste nakonec nechtěl, abych
vám- sná-ela vají ka!⁹⁶

Clythie mu v rozrušení uteče (odletí), avšak Felix, ve své neutoužené touze, letí za ní. Clythie se po chvíli vrací a za ne Iris, Hemovi a Sphinx, jako by vyprávěla humornou historku, jak to hemflení s Felixem, dopadlo:

ŠNo to se pobavíte! Tak on vám bffí za mnou, a poáděpo kejte...po kejte!
Chci plodit! Chci-ťipit! Chci zakládat! Písaám! Jsem si jistě! A najednou, hahaha,
piletel ptákó a sefral ho.⁹⁷

Š[...] Najednou to udělalo frrr a bylo po Felixovi! Hahaha jen si to představte! Frrr
a bylo po něm. Finito! Tus!!!!⁹⁷

Mladý lovčí se mermomocí snaží dosáhnout svých cílů, které mívají často destruktivní následky a mnohdy se snaží prostoupit do společnosti lidí, kterým na nich vůbec nezáleží. Místo oduševnělého monologu Tuláka na motýli, Morávek se snažil aktualizovat téma, povrchního hemflení, rapem Tulák, a tím se snažil celý děj dramatického textu přiblížit divákovi, jakožto konsumentovi omešadesátého století:

---

⁹⁶ Vladimír MORÁVEK, Scénář: *Ze života hmyzu -OH! Jaká podívaná* (Divadlo Husa na provázku, 2013), s. 12.

⁹⁷ Tamtéž, s. 14.

šHaha! Motýlové!

Ta společnost salónní, haha ty hloupé rýmy-cucání pofitk fivota stébělky

Následuje druhé d jství, kterému stejn jako v p edloze Morávek zachoval název KO ISTNÍCI. I pr b h d je po stránce Cvr kových a Chrobákových je stejný, li-í se pouze p fb hem Lumka a jeho Larvi ky (viz.vý-e).

Epilog zm nil Morávek nejrazantn ji, a to propojením obou konc . Zdánlivé úmrtí Tuláka, je ztvárn no p íchodem Slimák ōposl smrti.ō Ve chvíli, kdy cht jí Slimáci odnést Tuláka na márách, ten procítá s uv dom ním si, že je dobré flít:

šNe! Ne! Ne! fivot lov ka je spousta r zných možných fivot , ze kterých se skute ní jen jeden, nebo jen n kolik. Uz ít a usly-et to- v tom jest ten zázrak, v tom jest to zjevení! A domyslet do konce, co nazna eno jest ..."

Poté se slovy „^{TM}astný dobrý den! Vám v-emō Tulák zakon íuje scéná *Ze fivota hmyzu -OH! Jaká podívaná.*

3.1.4. Inscena ní p ístup Vladimíra Morávka

Vladimír Morávek se nám pokou-í, uvedením dramatického textu na jevi-ti experimentálního divadla DHnp, dokázat p etrvávající aktuálnost tématu. Zpracovává klasické dílo, netradi ním a moderním zp sobem ve stylu nového cirkusu. Morávkovo pojetí je modern j-í, nefl n které texty napsané v tomto miléniu. Inscenace je uvedena jako první díl *Projektu* a tvo í prolog. Pr vodcem inscenací, za poznáním ōsv ta takovým jaký jeō, je Tulákova postava pod kterou si lze p edstavit intelektuála, samotného apka nebo mladého eského lov ka, který v-e vidí, soudí a hledá cestu.

Atmosféra, že se divák nachází v hmyzím sv t , je navozena jífl p i vstupu do foyeru divadla. Zde potkáváme herce v kostýmech navržených Sylvou Zimulou Hanákovou. U píána sedí a hraje Milan Holenda v kostýmu Tuláka, který má na sob o-unt lé erné oble ení a bílý -átek uvázaný tak, aby tvo il pokrývku hlavy.

Dále se divák setkává s hereckou dvojicí, a to Larvi kou (Robert Miklu) a Lumkem (Jan Kolařík), jak sedící u stolu. Otec Lumek krmí svou chloubu Larvi koudtskou výflivou. Jifi v tomto ňnedivadelním prostoru ň se nás herci snafi vtáhnout do hmyzího sv ta. Po celou dobu, nefl uvad ky vyzvou k p esunu do hledi-t , se m fle divák zabavit pozorováním Lumka jak krmí Larvi ku, poslechem hudby nebo prohlídkou vystavených plakát , které prezentují inscenace uvedené v repertoáru DHnp.

V okamffiku, kdy se divák usadí na sedadlo, za ne vnímat zvukové ruchy a zvlá-tň koncipovaný divadelní prostor, který má navodit stav, jako by se hledi-t nacházelo na rozkvetlé, letní louce plné hmyzu. Celou audio fikci hlavního nebo také, jak bývá nazýván, velkého sálu CED vizuáln dotvá í variabilita hledi-t . Sugestivní pocit je divákovi navozen nejen hudbou, ale i malým sedícím ňhercem, ň p edstavujícího mlád mravence a toucího si knihu *Ze fivota hmyzu* od brat i apk . Tu p ijde jeden z p edstavitel Tuláka (Adam M-ura) a donese dívku zabalenou v celofánové folii, p edstavitelku Kukly (Annu Duchá ovou), poloří ji na centrální jevi-t a nechá ji tam lefet. Kukla je na jevi-ti po celou dobu inscenace, jelikofl ňbude n co úflasného, afl se narodí!.⁹⁸

Pro divák v intenzivn j-í profitek vyuffil Vladimír Morávek scénografii Jana Tř pánka. Ten vystav l hledi-t ve stylu arény a tím Vladimír Morávek získal mořnost vyuffití celého divadelního prostoru. Divadelní sál byl vyuffit celý, a to do nejzaz-flho koutu, ímfl se divadelní akce rozvíjí na n kolika místech najednou. Centrální jevi-t , dva praktikábly pokryté malou travnatou plochou, obklopují diváci ze t í stran. Za centrálním jevi-t m se vyuffila podélná strana velkého sálu v etn ochozu nad ním. Pr b fln se herci pohybují po celém obvodu sálu, mnohdy mezi diváky a dokonce i za jejich zády. Hraje se i v horním výklenku - krat-í strana obdélníkov koncipovaného hlavního sálu DHnp. V tomto prostoru se nachází hnízdo Lumkovy Larvi ky, hudební skupina Brou ci (Milan Holenda, *Vojt ch Vinopal*) a zpívající *Apatura Sphinx* (alternovaná Nicole Malá ovou a hlasem zp va ky Ivy Frühlingové). Vladimír Morávek vyuffívá i pohybov náro né akrobatické prvky, pouřfvané zejména v prařském divadelním souboru Cirk La

---

⁹⁸ MORÁVEK, Scéná : *Ze fivota hmyzu -OH! Jaká podívaná.*, s. 1- 37.

Putyka, který se profesionálně vnuje šovinému cirkusu. Pozval si proto principála olaputykovského souboru Rostislava Nováka, který pomáhal s pohybovou stránkou inscenace. K náročným pohybovým hereckým výstupům musel scénograf speciálně rozlehnit prostor, například umístil tyče vedoucí zjevitího prostoru, ať do provazů, po kterých se efektně spouští anebo naopak vzhůru plhají herci coby dovádějící hmyz nebo zavěšené popruhy, na kterých tančí akrobat a herec, který v této inscenaci funguje jako motýlí kompars nebo Cvrtek (hostující herec *Vojtěch Fůleš z Cirk La Putyka*). Zábradlí, flezná konstrukce, výběhy a výstupy technicky variabilního interiéru jsou prakticky bezpeřestání ořivovány akrobatickými výkony herců. Pohybovou stylizací chtěl režisér navodit rozmanitý ořivot hmyzů, což se mu fyzickými nároky na herce povedlo. Vladimír Morávek se snažil zaplnit hlavní sál ořhmyzím ořivotem natolik, že si ořasi oř neuvdomil, že ořdivák není chameleon a má možnost sledovat pouze jednu akci odehrávající se v tomto rozmanitém prostoru, a ne nejlépe nebo minimálně i divadelní akce odehrávající se najednou. To je jediná výtka, kterou osobně proti této inscenaci mám. Divákovi se za neza chvíli ořmotat hlava, oř jelikož je neustále nucen své vnímání přizpůsobovat dle ní před, nad i za sebou. Pro nezavěšené diváky to vypadá trochu chaoticky, protože se snaží zaznamenat vše a nechtějí, aby jim něco uniklo z této spektakulární inscenace. Já sama jsem musela jít na toto divadelní zpracování několikrát, abych byla schopna pochyťt vše, co je v tomto zpracování vytvořeno. Dle mého, divák jdoucí na tuto inscenaci v rámci kulturního vyřití, musí být po jediném shlédnutí této inscenaci zcela zmaten.

Vladimír Morávek přistupuje ke zpracování daného textu s velkou symbolikou, což se jeví hned od začátku inscenace, kdy se na vyvěšené, podélné straně velkého sálu za centrálním jevištěm objeví dva stejnodní muřiči alternující Tuláka (Martin Donutil a Jan Zdražil). V okamžiku, kdy si sebe navzájem vřimnou, stoupnou si k sobě a za sebou dle stejné pohyby; přehazovat zelenou igelitku z ruky do ruky, křabat se na oř něm víku a to vše synchronně. Vzápětí se objeví další i muřiči stejnodní jako dva předchozí (Milan Holenda, Ondřej Kokorský a Tomáš Sýkora), postaví se na známá místa v divadelním prostoru (před diváky) a za sebou kopírovat pohyby prvních dvou Tuláků. Po nich přichází na jeviště ještě zbytek představitel Tuláka (Adam Mařura, Robert Mikuláš a Jan

Kola ík) a za nou d lat stejné pohyby jako p ede-lých p t Tulák . Vladimír Morávek cht l tímto výjevem poukázat na skute nost, že lov k neustále st etává stejné charakterové typy lidí, a je mu 16 nebo 59 let. ůDve eō do hmyzího panoptika otevírá ōpílíō Tulák (Ond ej Jirá ek), který naru-uje celou pohybovou synchronizaci se slovy:

š Haha, haha, - to je -vanda, že? Nemusíte se smát; já jsem si neublífil.

P edpov d l jsem pád lov ka. Jaká podívaná! Odpus te, nejsme oble en na to, abych byl st edem ō padnul jsem pod svým k íflem. Jsem totífl lov k. To jest ten co se dívá ō a z í!ō⁹⁹

Po tomto prologu nastává p esun do prvního jednání, kde za íná to právě hmyzí pinoflení, p esn ji do flivota motýl . Tulák (Martin Donutil) si sundává bílý -átek z hlavy (tímto dávají herci najevo, že budou vystupovat za jinou postavu, nejl za postavu Tuláka) a nasazuje si malá motýlí k ídla. V tom okamfiku se z n ho stává Apatura Felix nesm lí a ostýchavý um lec. Básník, který svou p elétavou láskou, nejprve obletuje Apature Iris (Ivana Hlouflová) a vzáp tí Apature Clythii (Nika Brettschneiderová). Mezi tím, co se divák v zrak upínán na divadelní akt odehrávající se na centrálním jevi-ti, ve st edu hledí-t a zbývající m prostoru se akrobaticky pohybuje Jepice (*Vojt ch Fülep*) a motýl Hemo (*Adam Ma-ura*), *ímfl diváka udržují v mikroskopickém hmyzím sv t ōmezi stébly trávyō*. Herci p edstavující Tuláka sedí okolo jevi-tního prostoru nebo mezi diváky a pozorují co se to d je, v tom ōsv t salónnímō motýlím, a jak Tulák sám íká:

šJsem totífl lov k. To jest ten co se dívá- a z í! Co se dívá a ví!ō¹⁰⁰

P edstavitelé Tuláka, pokud nealternují jiné postavy z hmyzího sv ta, jsou neustále na jevi-ti a pozorují lidské, pardon hmyzí charaktery; jízlivost, p elétavost, pýchu, egoismus. Po nahlédnutí do povrchního, motýlího sv ta, je na ase se ōve snuō Tuláka posunout dál. Pro p echod mezi jednotlivými d jstvými zvolil Vladimír

---

⁹⁹ MORÁVEK, Scéná : *Ze flivota hmyzu -OH! Jaká podívaná*, s. 4.

¹⁰⁰ Tamtéfl . s. 23.

Morávek rapující Tuláky, vypovídající o tom co právě vidí. Intermezzo je tvořeno prostorem pro Kuklu, která se pomalu, ale jistě děre na svět a neustále opakuje:

ŠPřipravte na svět více místa! Něco ohromného se tu chystá!ø

.....

ŠRODÍM SE!¹⁰¹

Po intermezzu dostávají prostor chrobáci a cvrčci, které alternovali třeba představitelé Tuláka. V rolích zásadového, ať burleskního Chrobáka a mírného trochu komicky působícího Cvrčka se nám představil Ondřej Jiráček, který tyto dvě naprosto rozdílné role alternoval s jistou dávkou humoru a ironie. Další Tuláci alternovali flenské postavy. V roli tohoto hotné neustále nespokojené Cvrčkové se nám představil Ondřej Kokorský a majetku chtivé, lakotné Chrobáky od ně v drahém koflíčku, a s nadsazenu zřením loučící úzkostlivě hledící si svého majetku (škuli kyš

- kapitálku, jmenůvka zlatého!, velké diskotékové koule umístěné do nákupního vozíku) se zhostil Tomáš Sýkora. Ne, třeba by DHP mělo nedostatek flenských hereček, ale Morávek chtěl touto volbou poukázat na grotesknost, ať obludnost vyobrazovaných charakterů.

Po nahlédnutí do hmyzích rodin, které neflíjí v symbióze, vstupuje na scénu Lumek, který shání potravu pro svou neustále hladovou Larviku. Lumek se pojevíti pohybuje v koflíčném kabátě jako kanibal, který obscénně pomlaskává po jídle. Potravu obstarává systematickým vražděním, jak vystupujícího hmyzu, tak i vzniklou interakcí s diváky, a to zejména s sebou, třeba divákovi přiloží ožakřvacení k lůžku krku a udělá pohyb, jako by ho podízl. I jeho snažení přijde vnive, nebo jak neustále dopřává hojný přísun potravy svému potomkovi, tak se nakonec i on sám stane potravou pro rozmlsanou Larviku.

Po tomto smrti prosáklém jednání nastává poslední díl inscenace s názvem Život a Smrt. Tvoří v celé inscenaci epilog a vystupují v ní První Slimák (Tomáš Sýkora), Druhý Slimák (Ondřej Kokorský) a Kukla, která se konečně zrodí.

---

¹⁰¹MORÁVEK, Scénář : *Ze života hmyzu -OH! Jaká podívaná*, s. 21.

Po roztrhnutí šarkofágu se z Kukly stane Jepice. Svě zrození za ne oslavovat zpěm a tancem:

š.... já ó já- já vyvolená picházím na svět!
v bolesti rození
puká mé v zení.š

Její radost nemá dlouhého trvání, jelikož po velice krátké chvíli umírá. Tulák, ufl je z toho co vidí unavený a konsternovaný a chce se z toho hrozného snu probudit. V tom okamžiku se na balkóně, nad ohlavním jevištěm, objeví slimáci nesoucí rakev pro údajně zemřelého Tuláka. Oba slimáci navlečeni v obepnutých koflených kabátech, hlavou zarafenou mezi rameny, přiléhají, slintají a cupitavou chůzí se dostávají na centrální jeviště. S fanaticky ohýbími a podezíravými pohledy dohledávají si jdou pro Tuláka, který si za ne uvdomovat co se děje a za ne zvolávat:

šAle to ne já nechci! Mám toho ještě tolik co říct!¹⁰²

Tulák (Jan Zdražil) neumírá, a po katarzním zážitku z inscenace v něm popěje:

šTmastný dobrý den! Vám v něm - š¹⁰³

Autor se přiklání k druhému, tedy pozitivnímu konci dramatického textu *Ze života hmyzu* bratří Čapků. Ponechal inscenaci optimistický konec, čímž chce poukázat, že i když jsme se stali svědky této velké pehlídky lidských/hmyzích neuctností, je dobré flít. Čapkovské podobenství se stává po všech stránkách v Morávkově provedení hutným divadelním zážitkem, kde bylo potřeba zkoordinovat v této množství úinkujících.

V neposlední řadě této analýzy bych se chtěla zaměřit na hudební sloflku inscenace, na které spolupracoval Vladimír Morávek s Jiřím Hájkem. Dále

---

¹⁰² MORÁVEK, Scénář : *Ze života hmyzu -OH! Jaká podívaná*, s. 34.

¹⁰³ Tamtéž s. 37.

Morávek oslovil Richarda Krajčáka, zpěváka kapely Kryštof, se kterým měl jistě možnost spolupracovat jako režisér, a to na filmu *Hrubě – a Mare – Reloaded*. Nejen bývalá spolupráce, ale především píseň s názvem *Pan sen*¹⁰⁴ z alba *Mikrokosmos* (2005) dala podnět k nové spolupráci. Text této písně naprosto vystihuje katarzi Tuláka:

šdovolte abych se představil

jsem pan sen!

.....

Jsem naplněn snahou tam, kde nic není

jsem virtuální bytí

a ty lovec chvil, co se chytí...

v noci sním – mé, já sním tvé

v noci sním – mé, já sním tvé

v noci sním – mé, já sním tvé

.....¹⁰⁵

Poslední zmínka se týká analýzy dějství, které bylo nakonec z inscenace vykrtnuto, jednalo se o část ošravenciů. Touto částí by se zastavilo celé vyznění inscenace, a to ošvira v životě (v něčem co istého na co by dal lov k pozor, ať to najde...). Byla to tedy četiminutová ukáзка apokalypsy lidského/ hmyzího světa a nastolení imperialismu ve světě.

---

¹⁰⁴ Spolupracoval na ní se svojí bývalou manželkou a kolegyní Ivou Frühlingovou.

¹⁰⁵ část textu písně od kapely Kryštof.

3.2. Dá-e ka aneb Psí kusy ó HAF!!

Hv zdný pohádkový kabaret,¹⁰⁶ adaptace apkovy prozaické pohádky *Dá-e ka ili fivot -t n te*, byl uveden pod názvem *Dá-e ka aneb psí kusy ó Haf!!*.¹⁰⁷ Pohádku premiérovala sklepní scéna DHnp v rámci *Projektu*, jako intermezzo 8. února 2013, a jak uvádí programový pr vodce ōje dílem nejslavn j-ího eského pejska e Karla apka, ur ena pro -t ata (d ti) od ty let.ō Aby té hravosti se slovy nebylo málo, tak si inscenace utvo ila pro vlastní pot ebu podnázev celého *Projetu* ō *apek na provázku (Vlastn na vodítku)*.ō Zde je vid t patrný styl Ji ího Jelínka a jeho hravosti se slovy (uplat uje zejména p i vytvá ení humorného komiksu *fivot podle FAGI*).

Na celé inscenaci se reflijn , scenáristicky a herecky podíleli, jifl zmi ovaný Ji í Jelínek v roli Karla apka a Aneflka Kubátová v roli Olinky, tedy Olgy Scheinpflugové fivotní druflky Karla apka. Dohromady zde ztvárnili starý manfelský pár, který nostalgicky vzpomíná na svého pejska Dá-e ku.

V rámci této podkapitoly uvedu ceny, které získala tato loutková pohádka o psím hrdinovi. O kvalit popisované inscena ní pohádky, nejen pro d ti, vypovídá i skute nost, kolika cenami je ov n ená:

Svou nejvýznamn j-í cenu získala v ned li 3.listopadu 2013, kdy se uskute nilo vyvrcholení ty iadvacátého ro níku oborové p ehlídky *P elet nad loutká ským hnízdem*, na kterém se p edstavilo to nejlep-í a nejinspirativn j-í z tvorby profesionálních skupin i amatérských loutká . V rámci této p ehlídky se p edávala Cena ERIK¹⁰⁸ - busta pta í hlavy. Tuto cenu, kterou získala *Dá-e ka* za loutká skou inscenaci (sezóna 2013), nikdo nezískává do svého vlastnictví, ale má ji pouze rok ve své ōúschov ō. Nejenom, fle se jedná o

---

¹⁰⁶ SLÁMA Skalík, Ji í.. *apkova Dá-e ka*. 7.února 2013 mladá fronta DNES: Brno, ro . 24, . 32, s. B1.

¹⁰⁷ Dále jen *Dá-e ka*.

¹⁰⁸ Je ud lovaná na památku významného refliséra, teoretika a pedagoga Erika Kolára, poprvé byla p edána v roce 1991 (Josefu Kroftovi).

cenu zapj enou (putovní), ale dalo by se říct, že má status takového loutkářského Oskara. Na základě ankety má inscenace možnost získat ocenění, které vyhodnotí odborná veřejnost (tj. teatrolog, divadelních publicistů a loutkářů) z českého stádia UNIMA.¹⁰⁹

Je držitelkou významné ceny získané na 15. ročníku festivalu Dítě v Dlouhé 2013. Festival se konal v pražském Divadle v Dlouhé od 29. května do 2. června 2013. *Dá-e ka* se stala vítězem na základě diváckého hlasování v anketě detských diváků, a mimo to také estním držitelem Ceny Vojty mlka (cena se udílela 2. května 2013).¹¹⁰

Další ocenění získali herci inscenace na festivalu *Mate inka*. Cena byla za autorský, reflejní a herecký výkon a byla finanční. Za tento obnos, který získali protagonisté, a jak uvedl server loutkář online, si Anelka Kubátová poídila pejska a Jiří Jelínek svým dtem a manfelce koupil eskymo.¹¹¹

Na 63. ročníku celostátní přehlídky amatérského loutkářství s názvem *Loutkářská Chrudim*, která není soutěvního charakteru si inscenace *Dá-e ka* získala aspoň srdce diváků.

Ocenění srdce diváků si získala i v Hradci Králové, kde se konal další nesoutěvní festival.

3.2.1. Analýza prozaického textu

Karlem apkem roku 1933 napsal knífkou, pohádkou o narození a rstu malého, nezbedného foxteriéra Dá-e ky, kterou sám i ilustroval a obohatil

---

¹⁰⁹ Mezinárodní unie loutek.

¹¹⁰ i-divadlo.cz, administrátor [online]. [citováno 2014-01-30]. Dostupnost z WWW: <http://www.i-divadlo.cz/aktualne?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+i-divadlocz-zpravy+%28i-divadlo.cz+-+zpr%C3%A1vy%29#545>.

¹¹¹ Loutkář [online]. MALÍKOVÁ, Nina. *ERIK2013*. [citováno 2014-02-01]. Dostupnost na WWW:< <http://www.loutkar.eu/?id=809>>.

fotografiemi tohoto bílého pejska. Kniha je prozaické vyprávění, nejen pro děti, o nezbedném malém čtveráku. Autor zde popisuje vývoj psího flivota a s ním spojené psí bajky a pohádky.

Primitivním dětským jazykem popisuje flivot foxteriéra, malé, bílé Dáčky od narození, až do jejich dospělých psích dnů, kdy musí opustit svůj stávající domov u papky. První část knihy pojednává o čtrnáctileté teriérově Dáčce, která "trápí" nejen svou maminku Iris, nýbrž i své páníčky Karla a Olgu Scheinpflugovou. A možná právě proto se páníček Karel apek rozhodl literárně popsat její vývoj, a to dopodrobna den po dni od prvního dne narození. Například - jak za jiná vidět jedním o kým, za jiná vidět druhým o kým, za jiná se stavět, první krůčky, chůze apod. Mluví o vývoji pejska, jako o vývoji malého dítěte, které potěbuje lásku a péči své matky. Naskytá se mu prostor pro vysvětlení určitých psích zvyklostí jako je běh, hryzáni, přetahování, (ecko-čímské-psí) zápasy aj. Dále vysvětluje zvěšící pudy, co by volání hlasu p řůdy, které připodobuje k užití. Takto popisuje vývoj čtveráka, až do psí dospělosti. Neřekne se však stane z malého foxteriéra velký foxteriér, projde je čarou nejen pozitivních zkušeností. A právě k těm horším zkušenostem patří pád ze schodů, přilápnutý ocásek lidským obrem nebo nechtěná koupel v rybníku. S napřeváváním dobrých, ale i špatných zkušeností plyne čas rychleji. A jak se říká, nic netrvá věčně, tak i Dáčka musí opustit svůj domov. Okamžitě loučení nastává, když musí odejít k novým majitelům. Autor je v tom okamžiku rád, že je v domě konečně klid a nic není rozbité. Brzy si však uvidí, že je jim bez čtveráka, malého psíka Dáčky opravdu smutno.

Druhá část knihy je tvořená moralistickými pohádkami, které apek Dáčka vypráví při fotografování, jelikož neposedná psí slečna nevydrží chvíli v klidu. Pohádky popisují psí příběhy, které mají Dáčku poučit o vlastnostech její rasy nebo ji obeznámit o zvláštních zvycích. Pohádkovou formou například vysvětluje, proč mají foxteriéři krátké ocásky, proč hrabou v zemi aj. Na které vyprávění by se dalo přirovnat k pověstem i legendám ze flivota psů. Nemluví jen o foxteriérech, ale i o jiných rasách například o chrtech

a dobrmanech. V jedné z kapitol vypráví o sme kách a o tom jak si lidé a psi na-li k sob cestu.

Celý p íb h se podobá rozmlouvání maminky s dít em.

3.2.2. Komparace apkova textu se scéná em DHnp

Dá-e ka je dramatický text inspirovaný prozaickou p edlohou Karla apka *Dá-e ka ili flivot -t n te*. Jak je uvedeno v p edchozí podkapitole (3.3.1), tak Karel apek tuto prozaickou pohádku pro d ti napsal v roce 1933. V tom roce m l t ia ty icet let, cofl byly dva roky p ed svatbou s Olgou Scheinpflugové a p t let p ed jeho smrtí na plicní edém. Pro podotýkám tyto informace z jeho flivotopisu? Scénáristické zpracování má jiný d jový základ, nefl literární p edloha. Scéná DHnp je sice postaven na próze *Dá-e ka ili flivot -t n te*, ale jak ve scéná i, tak i na jevi-ti hlavní akté i za ínají vypráv t o svém nezbedném pejskovi Dá-e ce, a to jako starý manflelský pár Karel apek a Olga Scheinpflugová. Tedy jako babi ka a d de ek, kte í se nostalgicky rozpomínají na jméno svého pejska:

Karel: šOlinko? Jak se jmenoval ten ná-pejsek?õ¹¹²

V tuto chvíli se naskýtá moflnost první improvizace. Improvizace spo ívá v tom, fle Herecká dvojce ekne t i jména pejsk , které je napadnou a historky, které jsou s t mito jmény spojeny. Ve chvíli, kdy si oba vzpomenu na jméno pejska, o kterém je celý p íb h, zvolají: šDá-e ka!... To jsme byli je-t mladí!õ,¹¹³ a jakoby vy kli n jakou arovnou formuli, prom ní se na mladý pár, kterému p íbyl nový õ len rodinyõ. P i jejich prvním setkání s psíkem Dá-e kou, ji za nou popisovat stejn jako v prozaické p edloze:

Karel: šKdyfl se to narodilo, bylo to takové malé nic.õ

¹¹² JELÍNEK, Ji í, KUBÁTOVÁ, Aneflka. *Dá-e ka aneb psí kusy ó HAF!* Divadlo Husa na provázku. Sezóna 2012/2013. s. 1-17.

¹¹³ Ji í JELÍNEK, Aneflka KUBÁTOVÁ. *Dá-e ka aneb psí kusy ó HAF!* Divadlo Husa na provázku (Sezóna 2012/2013), s. 3.

Olinka: šDo hrsti se ve-lo, ale anfto m lo pár u-isek a vzadu ocásek
uznali jsme fle je to...õ

A OBA: šDá-e kaõ¹¹⁴

Manflelský pár ve scéná i zastává roli hlasu p írody, tak jak je tomu i v p edloze. Za nou popisovat a humorn hrát vývoj této psí õsle nyõ, tedy jíst, chodit a -t kat. Afl si pejsek jak v p edloze, tak i ve scéná i osvojí tyto dovednosti chce Karel ud lat pár fotografických snímk pejska. V knize je to kapitola s titulem õ*Jak se fotografuje -t n .õ*¹¹⁵ Bohufel, ani v p edloze a ani ve scéná i se jim to neda í, jelikofl -t átko je na fotoaparát p íli- aktivní a neposedné. Karel apek se v obou zpracováních rozhodne (ve scéná i spole n s Olgou) vypráv t Dá-e ce psí pohádky.

Karel: šDá-e ko, te klidn se budu ti vypráv t pohádku.õ¹¹⁶

Vypráv ní pohádky v literární p edloze se diametráln li-í od té scénické, jen jméno Foxík, v pohádce O Foxíkovi. z stalo zachované. Ze scéná e je patrné, fle d tský divák o vypráv ní pohádek nep ijde. Protagonisté -t átku za nou totifl vypráv t pohádku o princezn u óze, O state ném Rexovi nebo Rozmrazovací pohádku.

Pohádky jsou prolínány d jstvímí, které nejsou uvedeny v knize, ale jsou inspirovány flivotem samotného spisovatele Karla apkova. Je ve ejn známo, fle byl vá-nivýmõpejska emõ, a tak je ve scéná i jedno d jství pojmenované Psí výstava.

Celá knifní p edloha kon í kapitolou õO lidech,õ odchodem ponau ené a dosp lé Dá-e ky do jiné rodiny, respektive do jiné lidské sme ky, kde ji eká š[...]d v ra a láska.õ¹¹⁷

---

¹¹⁴ JELÍNKE, KUBÁTOVÁ., *Dá-e ka aneb Psí kusy*, s. 3.

¹¹⁵ Karel APEK. *Dá-e ka ili flivot -t n te*. Praha: ALBATRIS nakladatelství pro d tí a mládefl, 1994, s. 32.

¹¹⁶ JELÍNKE, KUBÁTOVÁ., *Dá-e ka aneb Psí kusy*, s. 7.

¹¹⁷ Karel APEK, *Dá-e ka ili flivot -t n te*, s. 50.

Karel a Olinka se op t m ní ve starý manfelský, a tím kon í scéná
Dá-e ka aneb Psí kusy ó HAF!!

Karel: šOlinko, my jsem m li hodn pejšk vid?

Olinka: šM li Karlí ku m li.õ

Karel: šA bylo nám s nima hezky vid?õ

Olinka: š Karle vřdy nám je po ád hezky.õ¹¹⁸

3.2.3. Inscena ní p ístup Ji ího Jelínka a Aneřky Kubátové

Inscenace za íná nostalgickou hrou õstaréõ Olinky (Aneřka Kubátová) na piáno a fotografováním õstaréhoõ Karla (Ji í Jelínek), který má objektiv namí ený sm rem do hledí-t . Je známo, ře Karel apek byl náruřlivý fotograf, o emřl sv d í i t etí ást knihy *Dá-e ka ili řívot -t n te*¹¹⁹. Fotografování i hraní je p eru-ováno dialogem õstaréhoõ manfelského páru, který si nem ře vzpomenout na jméno pejska, kterého m li v mládí. Zadívají se do hledí-t a dostávají prostor pro první improvizaci. Karel íká jména, která ho napadají, a spole n s Olinkou vymý-ří vřipnou historku spojenou se jménem daného pejska. Asi po t ech historkách oba eknou:

šDá-e ka... to jsme byli je-t mladí!õ¹²⁰

V okamřiku, kdy eknou tuto v tu, za ne hrát rytmická hudba, kterou si pro tuto inscenaci vzal na starosti Zden k Král. Herci za nou tancovat a mn nit se v õmladýõ pár Olgy a Karla.

Herecké duo Aneřka Kubátová a Ji í Jelínek je schopno vtáhnout nejen malé diváky do celého d je, ale také nechávat je p řb h spole n utvá et, cofi je od nich, bez nadsázky, obdivuhodný výkon.¹²¹

---

¹¹⁸ Karel APEK, *Dá-e ka ili řívot -t n te*, s.17.

¹¹⁹ Tamtéřl.

¹²⁰ JELÍNKE, KUBÁTOVÁ, *Dá-e ka aneb Psí kusy*, s. 3.

Scénografka Petra Jiráňková zaplnila malý jevištní prostor pianem, které nese funkci pouze hudebního nástroje. Vytváří nejen mini pódium pro loutky a různé rekvizity, ale především funguje jako obrovská hlava psa se kterou herci komunikují. Stísněnost komorní nebo, jak také bývá nazývána, sklepní scény, centra experimentálního divadla DHnp, utváří intimní a bezprostřední atmosféru pro improvizaci i možnost interakce mezi herci a dle publikem, sedícím na polštářích nacházejících se tak k sobě nohou herců. Popsaná scénografie dává prostor pro vstupy dle publiku do děje, na což Jiří Jelínek reaguje lehce a s grácií. Reakce bývá trefná i ve chvíli, kdy dějti vstoupí do děje, aniž by byli k tomu vyzváni. A když je v hledišti nějaké neukořovatelné dítě, dostane od Jiřího Jelínka chlupatého plyšáka představujícího Dávu a příkaz, pronesený s úsměvem na tváři: šhlídej!¹²² V následujícím okamžiku se začnou povídat a předvádět pohádky O ušáku, O statečném Rexovi aj.

Aby nenastala chvíle, kdy by se začalo nudit dospělé publikum, které dělá doprovod oněmž (malým divákům), baví je Jiří Jelínek velice sofistikovaným humorem, mnohdy vycházejícím přímo ze flivota samotného Karla Šapka.

Anetka Kubátová v inscenaci představuje družku a pomocnici Jiřího Jelínka alias Karla Šapka, a to po dobu celé inscenace. Zejména pak, kdy hraje na piano nostalgický nebo naopak velice pozitivní hudební doprovod. V průběhu večerky částí naváže Jiří Jelínek kontakt s obecnstvem, aby s ním začalo zpívat text, který napsal Alexej Těšák. Celý text pro obecnstvo se skládá ze tří slov:

šHAF, HAF, HAF¹²³

---

¹²¹ ERNÁ, Iva. *S Dávkou z Provázku – ká celé publikum*. Brněnský deník Rovnost. 7. března 2013, č. 56, s. 8.

¹²² Tamtéž. s. 8.

¹²³ JELÍNKE, KUBÁTOVÁ, *Dávka aneb Psi kusy*, s. 16.

Aneřka Kubátová disponuje stejnými improvizacími dovednostmi jako Jiří Jelínek, což znamená, že bez problému komunikuje s obecnstvem a má trefné odezvy na reakce detského publika. Za pomoci potlesku umí rozezpívat, respektive rozřkat, celé publikum¹²⁴ a rozesmát celé obecnstvo bez ohledu na věk.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci s názvem *Texty bratří Apk v Divadle Husa na provázku: Ze řivota hmyzu a Dá-e ka* jsem se pokusila co nejpodrobněji zabývat komparativní analýzou textů bratří Apk a jejich následné uvedení v DHnp. Neř jsem se zaměřila na analýzy textů a inscenací, bylo potřeba seznámit se se sturým řivotopisem a poetikou Vladimíra Morávka, poetikou DHnp, a co si má tená představit pod pojmem řoprojekt. Po obeznámení se s celou problematikou, jsme se mohla v novat projektu *Projekt Apk (Apkové) na provázku*. V této kapitole jsem se vnovala dvěma inscenacím z Projektu, které mli řifl derniéru a dvěma inscenacím z Projektu, které neustále v sezón 2014 bří. Tyto inscenace, které jsou neustále v repertoáru, byly mou hlavní náplní diplomové práce a tudíř jsem se jimi zaobírala intenzivněji, více do hloubky.

Abych poukázala na atypický, experimentální přístup k textům bylo nutné vytvořit analýzu jak prozaického, tak dramatického textu bratří Apk a Karla Apka, což bylo dle mého názoru zásadní především proto, abych to mohla navázat na hlubší analýzu inscenačního provedení. Při této analýze jsem také zjistila, jak byl text generován a následně řifl v inscenacích uvedené pod názvy *Ze řivota hmyzu ó OH! Jaká podívaná!* a *Dá-e ka aneb psí kusy ó HAF!*. Abych mohla hovořit o atypickém provedení, bylo nutno abych se pokusila zjistit co nejvíce informací o konceptuálním provedení předchozích projektů, které Vladimír Morávek uvedl v DHnp a dát to do kontextu poetiky divadla a Vladimíra Morávka.

---

¹²⁴ Iva ERNÁ, *S Dá-e kou z Provázku řká celé publikum* Brněnský deník Rovnost. (7.b řzna 2013, . 56), s. 8.

Oba tyto, nové, scenáristické, přístupy jsem dala do kontextu Projektu a tím se mi jednodušeji pronikalo do jádra celého problému. V podstatě se jedná o inscenaci upravení klasického dramatického díla *Ze života hmyzu* (často uváděné na klasických scénách, jako například v Národním Divadle Praha, Brno aj.) a prozaického textu *Dá-e ka ili život a n te* do dramatické formy. Pokusila jsem se, poukázat na zásadní rozdíly uvedení těchto klasicky napsaných textů, v experimentálně koncipovaném divadle. Na rozdíly jsem se snažila poukázat komparací scénáře s povodním dramatickým a prozaickým textem. Snažila jsem se poukázat nejen na rozdíly ale také na prvky, které zachovali stejné.

Jak jsem zde uvedla dramatický text *Ze života hmyzu*, byl často alternován na různých divadelních scénách, proto jsem se také zaměřila na inscenaci tradici tohoto titulu.

Na úplný závěr této diplomové práce, bych chtěla ještě uveřejnit název nového tématicky vícedílného projektu, který Vladimír Morávek chystal uvést na jevišti v sezóně 2014 v DHnp. Projekt nese název *Géniové a podvodníci*, z kterého je již uveden první díl *Amadeus tj. Milovaný Bohem*¹²⁵, na motivy filmu Miloše Formana *Amadeus* a druhý díl projektu s názvem *MOC ART aneb AMADEUS V BRN*¹²⁶. V obou inscenacích alternuje Wolfganga Amadea Mozarta Martin Donutil.¹²⁷

a vysvětlení pojmu oprojektování scénických popisech všech projektů, které měl Vladimír Morávek uvést v DHnp,

Mým dalším pramenem, bylo subjektivní prožití obou inscenací

---

¹²⁵ Premiéra inscenace 14., 15. a 17. března 2014 v DHnp.

¹²⁶ Premiéra inscenace 24. dubna 2014 v DHnp.

¹²⁷ PROGRAM Divadlo Husa na provázku [online]. *MOC ART aneb AMADEUS V BRN*. [citováno 2014-01-13]. Dostupno z WWW: <<http://www.provazek.cz/web/structure/4.html?state=LIST&editing=0&paging.pageNo=0>>.

P ÍLOHY

Fotografie vzniklé v rámci Projektu *apek (apkové) na provázku*

1)

1) Jedna z promo fotografií k Projektu *apek (apkové) na provázku*

2)

2) Plakát k *apek (apkové) na provázku*

Inscenace *Hordubal (ach, st l, fiddle, sv tlo a sloup)*¹²⁸

---

¹²⁸ Fotograf KRONBAUER, Viktor. Inscenace *Hordubal (ach, st l, fiddle, sv tlo a sloup)*. iDNES.cz [online]. Dostupnost z WWW: <http://kultura.idnes.cz/foto.aspx?r=divadlo&c=A110322_100307_divadlo_ob&foto=OB39f372_P_Hordubal_foto_Viktor_Kronbauer_4_.jpg>.

Incenace *Trapná Muka*¹²⁹

Inscenace *Ze fšivota hmyzuó OH! Jaká podívaná!*

---

¹²⁹ Fotografie z archívu CTK.cz. *Husa na provázku oslaví narozeniny v divadle, parku i v cirkusovém stanu*. Zet.cz [online]. Dostupnost z WWW: <<http://www.zet.cz/tema/husa-na-provzku-oslav-narozneniny-v-divadle-parku-i-v-cirkusovm-stanu-954>>.

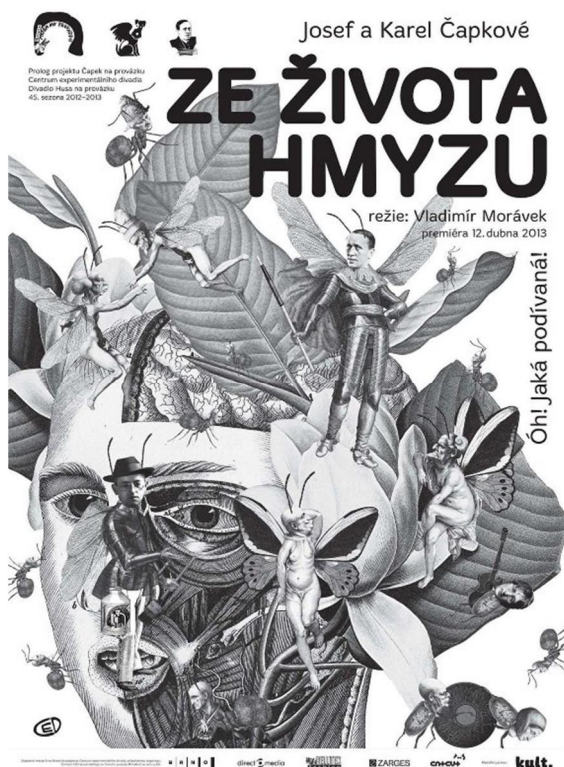

Inscenace *Dá-enka aneb Psí kusy ó HAF!*¹³⁰

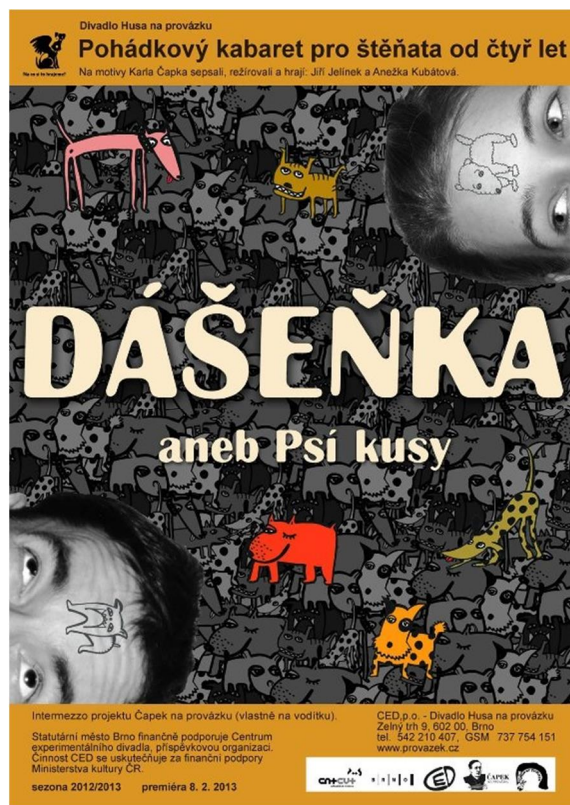
---

¹³⁰ Fotograf JÍRA, Jakub. Inscenace *Dá-enka aneb Psí kusy ó HAF!!*. Provazek.cz [online].
Dostupnost z WWW: <http://www.provazek.cz/web/document/n_repertoar_img/image-1270.jpg>.

1)

2)

1) Plakát k inscenaci *Ze života hmyzu* a *OH! Jaká podívaná!*¹³¹

2) Plakát k inscenaci *Dášeňka aneb Psí kusy* a *HAF!!*¹³²

¹³¹ Grafik KAISER, Martin. Inscenace *Ze života hmyzu* a *OH! Jaká podívaná!*. Provazek.cz [online].

Dostupnost z WWW:

<http://www.provazek.cz/web/structure/28.html?do%5BloadData%5D=1&itemKey=cz_117>.

¹³² Grafik B LOHLÁVEK, Kamil. Inscenace *Dášeňka aneb Psí kusy* a *HAF!!*. Provazek.cz [online]. Dostupnost z WWW:

<http://www.provazek.cz/web/structure/28.html?do%5BloadData%5D=1&itemKey=cz_117>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Prameny:

- APEK, Josef a APEK, Karel. *Ze života hmyzu*. 1. vyd. Praha: ORBIS, 1958.
- APEK, Karel. *Dá-e ka: ili život a n te*. 1. vyd. Praha: Albatros nakladatelství pro děti a mládež, 1994.
- ERNÁ, Iva. *S Dá-e kou z Provázku a ká celé publikum*. Brněnský deník Rovnost. 7. března 2013, . 56, s. 8.
- DHNP. *Sto rok kobry. Bratři Karamazovi: Vzkříšení*. METROPOLIS 2. února 2006, . 143, s. 14.
- DOMBRAVSKÁ, Lenka. *ekání na konec ekání*. REFLEX. 5. května 2011, ro . 22, . 18, s. 60.
- HERZOVÁ, Barbora. *Perverze, úsvit a je-t trocha svlékání z k fle*. ROZRAZIL, únor 2010, . 31, s. 20 a 23.
- HRDINOVÁ, Radmila. *apka i neznámého Havla uvedla Husa na provázku*. PRÁVO: Jižní Morava - Vysočina, 14. dubna 2010, ro . 20, . 87, s. 16.
- JELÍNEK, Jiří, KUBÁTOVÁ, Aneta. *Dá-e ka aneb psí kusy o HAF!* Divadlo Husa na provázku. Sezóna 2012/2013. s. 1-17.
- JÍRA, Jakub. *apková Trapná muka hraje od dubna divadlo Husa na provázku*. Zpravodaj Městské části BRNO o STŘED. červen 2011, ro . 6, . 6, s. 31.
- Kříž, P. Jiří, *Perverze v echách*. XANTYPA, leden 2010, ro . 16, . 1, s. 104.
- KUBÍKOVÁ, Klára. *Forman s Havlem jedou k moři*. MF DNES: BRNO (příloha VÍKEND DNES), 14. listopadu 2009, ro . 20, . 266, s. 43.
- MAREK, Luboš. *Trapná muka: koncert emocí*. Mladá fronta DNES (příloha magazín Víkend). 9. dubna 2011, ro . 22, . 84, s. 35.

- MAREŠEK, Luboš. *Hordubal zahájí apkovský cyklus*. Mladá fronta DNES (příloha Víkend), 6. března 2010, ro. 21, č. 55, s. 33.
- MAREŠEK, Luboš. *Mezi dobyt看em a koňmi*. DIVADELNÍ NOVINY, 20. dubna 2010, ro. 19, č. 8, s. 13.
- MICHALICKÁ, Jana. *Jevítní báse podle apka*. Lidové noviny. 12. dubna 2011, ro. 24, č. 86, s. 8.
- MORÁVEK, Vladimír. Scénář: *Ze života hmyzu -OH! Jaká podívaná*. Divadlo Husa na provázku. 2013. 1 - 37.
- NAVRÁTILOVÁ, Barbor. *Divadlo oslaví revoluci maratonem*. SEDMIKA: Brno a Vyškov 12. listopadu 2009, ro. 1, č. 31, s. 8.
- NEMEC, Jan. *Deziluze lásky jedné plavovlásky. Vladimír Morávek se putil do dalšího ambiciózního projektu*. RESPEKT, 3.-9. prosince 2007, ro. 18, č. 49, s. 49.
- UHDE, Milan. *Morávek v Dostojevský*. Divadelní noviny, 2004, č. 4, s. 10.
- VONDRÁŠEK, Lukáš. *Morávek v Dostojevský rve duši i srdce z těla*. Hospodářské noviny, 20. ledna 2005, č. 14, s. 10.
- VRBOVÁ, Barbora. *Perverze v letech nkolik poznámek ke genezi projektu í deník se zpětnou platností*. ROZRAZIL, 2008, č. 6, s. 23-33.
- ZÁVODSKÝ Vít, š. *Provázeků uzavřel vlastní inventuru d jin*. TÝDENÍK rozhlasu, 26. ledna 2010, ro. 20, č. 5, s. 18.
- ZÁVODSKÝ, Vít. *Morávek v dráfdivý Raskolnikov a smíliví Myškin*, TÝDENÍK Rozhlas 19. září 2004, ro. 17, č. 18, s. 4.
- ZÁVODSKÝ, Vít. *apkovský projekt na Provázku*. TÝDENÍK rozhlasu, 15. únor 2010, ro. 20, č. 20, s. 20.

Literatura:

DVO ÁK, Jan. *ESKÁ DIVADLA; divadla studiového typu*, Divadelní ústav v Praze 1, 1980.

HLOŤIKOVÁ, Hana. *Vladimír Morávek v Divadle Husa na provázku*, Masarykova univerzita. Brno, 2004.

HULEC, Vladimír. NĚMEČKOVÁ, Lucie a TICHÝ, Zdenek. *Vladimír Morávek: U nás nudou neumí etc.* 1. vyd. Praha: Pražský scén, 2004. ISBN 80-86102-20-3.

MACKOVÁ, Michaela. *Shakespeare a jeho inspirace a inscenace na Provázku*. Masarykova univerzita. Brno, 2011.

OSLZLÝ, Petr. *PROGRAM: Státní divadlo Brno*. Brno: Centrum experimentálního divadla. A3 640b.

TRÉDOVÁ, Iveta. *Projekt sto rok kobry: inscenace Dostojevského románů v reflezi Vladimíra Morávky*. Masarykova univerzita. Brno 2011.

Internetové zdroje:

Archív Národního divadla Praha [online]. Program inohry .[citováno 2014-04-01]. Dostupnost z WWW: <<http://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/6299?t=2014-06-08-14-00>>.

CT24. *Divadlo se nesmí stát jen zábavou* Petr Oslzlý [online]. Osobnosti na CT24. [citováno 2014-04-8]. Dostupnost z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/120407-divadlo-se-nesmi-stat-jen-zabavou-petr-oslzly/>>.

DOSTÁLOVÁ, Tereza. *Trapna muka aneb Capek ne pro každého*[online]. RozRazil online. [citováno 2014-03-06]. Dostupnost z WWW: <<http://www.rozrazilonline.cz/clanky/595/-Trapna-muka-aneb-Capek-ne-pro-kazdeho>>.

Virtální studovna [online]. Databáze a online sluffby Divadelního ústavu. [citováno 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <<http://vis.idu.cz/Productions.aspx/>>.

i-divadlo.cz, administrátor [online]. [citováno 2014-01-30]. Dostupnost z WWW: <http://www.i-divadlo.cz/aktualne?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+i-divadlocz-zpravy+%28i-divadlo.cz+-+zpr%C3%A1vy%29#545>.

Loutká [online]. MALÍKOVÁ, Nina. *ERIK2013*. [citováno 2014-02-01].

Dostupnost na WWW:< <http://www.loutkar.eu/?id=809>>.

PROGRAM Divadlo Husa na provázku [online]. *MOC ART aneb AMADEUS V BRN* .[citováno 2014-01-13] . Dostupno z WWW:

<<http://www.provazek.cz/web/structure/4.html?state=LIST&editing=0&paging.pageNo=0>>.

Poufité fotografie a grafické obrázky:

Fotografie z archívu CTK.cz. *Husa na provázku oslaví narozeniny v divadle, parku i v cirkusovém stanu*. Zet.cz [online]. Dostupnost z WWW:

<<http://www.zet.cz/tema/husa-na-provzku-oslav-narozneniny-v-divadle-parku-i-v-cirkusovm-stanu-954>>.

Grafik B LOHLÁVEK, Kamil. Inscenace *Dá-enka aneb Psí kusy ó HAF!!*.

Provazek.cz [online]. Dostupnost z WWW:

<http://www.provazek.cz/web/structure/28.html?do%5BloadData%5D=1&itemKey=cz_117>.

Grafik KAISER, Martin. Inscenace *Ze ivota hmyzuó OH! Jaká podívaná!* .

Provazek.cz [online]. Dostupnost z WWW:

<http://www.provazek.cz/web/structure/28.html?do%5BloadData%5D=1&itemKey=cz_117>.

Fotograf KRONBAUER, Viktor. Inscenace *Hordubal (ach, st l, fiddle, sv tlo a sloup)*. iDNES.cz [online].Dostupnost z WWW:

<http://kultura.idnes.cz/foto.aspx?r=divadlo&c=A110322_100307_divadlo_ob&foto=OB39f372_P_Hordubal_foto_Viktor_Kronbauer_4_.jpg>.

Fotograf JÍRA, Jakub. Inscenace *Dá-enka aneb Psí kusy ó HAF!!*. Provazek.cz [online]. Dostupnost z WWW:
<http://www.provazek.cz/web/document/n_repertoar_img/image-1270.jpg>.

Jiné p ílohy:

VACULÍKOVÁ, Tereza. [audio nahrávka] Rozhovor s Vladimírem Morávkem o Projektu apek (apkové) na provázku. Listopad 2013.